

Roadmap 2024 – 2026

Relevant, verbindend en gedreven

Inhoudsopgave

Voorwoord

Inleiding

Onze identiteit

Missie en visie

Activiteiten

Stakeholders

Roadmap

Strategie, beleid en maatschappij

Efficiency en Innovatie (en Europese Zaken)

Veiligheid

Betrouwbaarheid

Toegankelijkheid

Interne organisatie

Voorwoord

De roadmap van de Betaalvereniging richt zich op de belangrijkste thema's en kernpunten van het betalingsverkeer voor de komende drie jaar (2024-2026) en is gebaseerd op de gezamenlijke inzichten en verwachtingen van de Betaalvereniging en haar leden. Wij beschouwen deze roadmap als onze routekaart die de globale koers uitzet voor een groot deel van onze activiteiten.

Ons jaarplan vloeit voort uit onze roadmap, verscherpt en organiseert de meest concrete acties en resultaten voor het jaar dat voor ons ligt. In ons jaarverslag kijken we juist terug op hetgeen we hebben bereikt in het voorafgaande jaar. Het totaal van dit trio – jaarverslag, jaarplan en roadmap – bundelt ons verleden, heden en toekomst.

Met de roadmap en de jaarlijkse uitwerking in ons jaarplan bereiden wij ons als organisatie zo goed mogelijk voor op de toekomst. Dat details van deze stappen soms nog niet allemaal zijn uitgewerkt, is niet meer dan een gegeven. Het biedt ons daarentegen wel de flexibiliteit en het aanpassingsvermogen dat in dit snel veranderende speelveld noodzakelijk is.

Veel van de beschreven ontwikkelingen in onze vorige roadmap zijn nog steeds valide en actueel en blijven dus ongewijzigd. Daar waar ontwikkelingen en omstandigheden vragen om 'voortschrijdend inzicht' op basis van een veranderend betaallandschap, hebben wij deze aangepast of toegevoegd. Verder lichten wij in deze roadmap - waar nodig en van toepassing - de activiteiten die in ons jaarplan 2024 zijn opgenomen toe. Deze '*highlights*' worden in een apart kader weergegeven. In ons jaarplan 2024 vormen 6 'continenten' nog steeds de 'landkaart' van ons jaarplan:

1. **Algemeen;**
2. **Giraal;**
3. **Toonbank Cards/chartaal;**
4. **Online;**
5. **Toegankelijkheid en inclusiviteit; en**
6. **Duurzaamheid en kosten infrastructuur**

Inleiding

Voor u ligt onze roadmap voor de jaren 2024 tot en met 2026 en geeft een overzicht van onze identiteit, het werkveld met haar continue uitdagingen en de doelen voor het Nederlandse betalingsverkeer voor de komende drie jaar. De toenemende dynamiek in het Nederlandse en internationale betalingsverkeer vraagt – voor zover dat mogelijk is – om een meerjarige roadmap. Elk jaar wordt de roadmap herijkt en waar nodig aangepast aan de actuele ontwikkelingen in binnen- en buitenland.

Het betalingsverkeer in Nederland staat al jaren internationaal bekend als zeer efficiënt, veilig, betrouwbaar en toegankelijk. De ambitie van Betaalvereniging Nederland is dan ook om dit kwaliteitsniveau vast te houden en daar waar mogelijk verder te verbeteren. Veranderende klantbehoeftes, nieuwe betaalaanbieders, maatschappelijke en economische omstandigheden, veranderende technologieën en daarop gebaseerde betaaloplossingen vragen om een actieve samenwerking tussen alle relevante spelers.

Een heldere en breed gedragen roadmap helpt ons, onze leden en stakeholders om gezamenlijke visies en doelen, voor wat betreft de collectieve – niet competitieve – aspecten van ons betalingsverkeer, voor ogen te hebben. Het is de uitdaging om hierbij de collectiviteit te overzien en te faciliteren, het voortouw te nemen op het proces, de dynamiek van onze leden te begrijpen en met onze leden en stakeholders te zoeken naar de gemene deler. Daarbij trachten wij onze leden waar mogelijk te ontzorgen. Bij dit alles vervullen wij graag een gedreven, relevante en verbindende rol.

Onze identiteit

In dit hoofdstuk lichten wij onze missie en visie toe en geven wij een overzicht van de verschillende rollen die wij vervullen en sluiten wij af met een schets van het stakeholdersveld waarin wij onze activiteiten uitvoeren.

Missie en visie

In de wetenschap dat het centraal beleggen en regisseren van collectieve, nationale taken, met een eenduidige en heldere governance, bijdraagt aan een effectief, efficiënt, veilig en betrouwbaar betalingsverkeer, is Betaalvereniging Nederland op 29 november 2011 opgericht.

Sindsdien organiseren wij voor onze leden de collectieve taken in het (nationale) betalingsverkeer. Leden zijn aanbieders van betaaldiensten op de Nederlandse markt: banken, betaalinstellingen en elektronischgeldinstellingen. Bij ons zijn de gemeenschappelijke taken van de leden op het gebied van infrastructuur, standaarden en gezamenlijke productkenmerken belegd. Het lidmaatschap van de Betaalvereniging staat open voor alle partijen die gereguleerde betaaldiensten op de Nederlandse markt aanbieden. Daarnaast werken wij nauw samen met niet-gereguleerde spelers in het ecosysteem van betalen.

Onze missie

De Betaalvereniging streeft naar een optimaal maatschappelijk veilig, efficiënt, betrouwbaar en toegankelijk betalingsverkeer. Wij verrichten hiertoe werkzaamheden die voor de leden van gezamenlijk belang zijn en voeren de regie over de collectieve taken. Bij ons werk vervullen wij, in lijn met onze kernwaarden, een gedreven, relevante en verbindende rol. Daarbij ontzorgen wij onze leden waar en wanneer mogelijk.

Wij betrekken vertegenwoordigers van eindgebruikers in het betalingsverkeer, onder meer van ondernemers en consumenten, actief bij onze werkzaamheden. Namens het collectief van onze leden zijn wij zichtbaar betrokken en aanspreekbaar, en nemen wij waar nodig onze maatschappelijke verantwoordelijkheid. Daarnaast staan wij open voor, en stimuleren wij, de dialoog met andere relevante betrokkenen. Zo geven wij invulling aan het maatschappelijke karakter van het betalingsverkeer.

Onze visie

Het betalingsverkeer is de bloedsomloop van onze economie, kent vele stakeholders en is van groot maatschappelijk belang. Het heeft daardoor het karakter van een 'nutsfunctie'. Het grote aantal betrokken partijen, de omvangrijke hoeveelheid van toepassing zijnde wet- en regelgeving, de hoge kwaliteitseisen, nieuwe technische mogelijkheden en de vele transacties maken het betalingsverkeer complex en dynamisch. Daarbij zijn transparantie, openheid, toegankelijkheid en gezonde dialoog met alle relevante partijen in het betalingsverkeer belangrijke uitgangspunten. Wij vertegenwoordigen, samen met de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) en de Verenigde Betaalinstellingen in Nederland (VBIN) de aanbodzijde van het betalingsverkeer in het MOB. In het MOB werken, onder voorzitterschap van DNB, koepels van Nederlandse gebruikers en aanbieders van het betalingsverkeer samen om eventuele knelpunten die een efficiënt, veilig, betrouwbaar en toegankelijk betalingsverkeer in de weg staan, aan te pakken. Het MOB stelt hen in staat te anticiperen op ontwikkelingen in het betalingsverkeer en eventuele problemen samen op te lossen. Vele maatschappelijk relevante knelpunten in het betalingsverkeer zijn, sinds de oprichting van het MOB in 2002, op constructieve wijze opgelost. Wij spelen hierin een belangrijke rol.

Het betalingsverkeer in Nederland behoort al jaren tot de meest efficiënte en vooruitstrevende ter wereld. Dat is iets om trots op te zijn. Maar stilstand is achteruitgang. Onze ambitie is om het betalingsverkeer verder te verbeteren. Dat kunnen wij alleen door nauw met onze leden en stakeholders samen te werken. Juist in deze tijd van snel veranderende technologieën en daarop gebaseerde betaaloplossingen, nieuwe soorten betaaldienstaanbieders, veranderende klantbehoeftes en Europese (politieke) ambities voor meer soevereiniteit van het Europese betalingsverkeer.

Om de leidende positie van Nederland in het betalingsverkeer verder uit te bouwen, is het nodig om de efficiency en effectiviteit te waarborgen. Veiligheid en betrouwbaarheid zijn essentiële randvoorwaarden voor een goed functionerend betalingsverkeer waarin maatschappelijk vertrouwen bestaat. Een technologisch up-to-date betaalinfrastructuur is een vruchtbare voedingsbodem voor innovatie. Dit alles vraagt wel een toekomstvast bekostigingsmodel van de basisbetaalinfrastructuur waar alle aanbieders van betaaldiensten, zowel de traditionele als de nieuwe (digitale) gebruik van moeten kunnen maken. En aan de vraagzijde moet iedereen aan het betalingsverkeer kunnen deelnemen, anders dreigt (financiële) uitsluiting. Toegankelijkheid blijft dus een belangrijke randvoorwaarde en is daarom voor 2024 ook een van onze speerpunten. Aangezien het betalingsverkeer voor iedereen relevant is, is een zichtbaar maatschappelijk betrokken en verantwoordelijke sector nodig.

Activiteiten

Om onze werkzaamheden succesvol uit te kunnen voeren, vervullen wij diverse rollen:

Productmanagement

Wij richten ons o.a. op het vaststellen, beheren en aanpassen van gezamenlijke productkenmerken, standaarden en regels. Het (door)ontwikkelen en invoeren van nieuwe collectieve diensten, (internationale) producten en standaarden geïnitieerd door de leden of op basis van buitenlandse best practices, behoort eveneens tot de werkzaamheden.

Verandermanagement

Wij zorgen ervoor dat nationale en internationale eisen en ontwikkelingen in de betaalinfrastructuur, standaarden en product- kenmerken naar het nationale betalingsverkeer worden vertaald en dragen zorg voor de coördinatie op implementatie ervan.

Veiligheid

Wanneer niet-bancaire betaaldienstverleners betrokken zijn bij de samenwerking rond veiligheid van het betalingsverkeer, speelt de Betaalvereniging een grote rol.

Voorlichting

Wij communiceren standpunten en betalingsverkeer gerelateerde rapportages naar het publiek, coördineren collectieve voorlichtingscampagnes op ons werkterrein en verzorgen persopvang en woordvoering voor zover het onderwerpen zijn die betrekking hebben op de sector als geheel. De Betaalvereniging onderhoudt diverse thema-websites. De centrale website is Betaalvereniging.nl. Op deze website zijn ook de belangrijkste feiten en cijfers overzichtelijk samengebracht.

Kwaliteitsbewaking

Wij stellen veiligheidseisen op voor het betalingsverkeer. Daarnaast zien wij toe op de naleving van de regels en afspraken om de veiligheid en betrouwbaarheid van het betalingsverkeer te waarborgen en, zo mogelijk, verder te verbeteren. Ook bewaken wij de kwaliteit van de betaalketens en coördineren wij het oplossen van ketenverstoringen.

Stakeholdermanagement en verbinder

Wij zorgen ervoor dat de sector als collectief zichtbaar is bij – en aanspreekbaar voor – relevante partijen als de overheid, toezichthouders, politiek en koepelorganisaties. Stakeholders moeten zich bij ons gehoord voelen. Zij benaderen ons geregeld met relatief complexe vraagstukken. Dit maakt een goed doordacht stakeholder-management steeds belangrijker.

Expertrol

Wij volgen de externe ontwikkelingen die voor de leden en stakeholders van belang zijn. Daartoe overleggen wij met (potentiële) spelers op de betaalmarkt, externe standaardisatie- instellingen, overheidsinstellingen, toezichthouders en onderzoekers. Indien nuttig en gewenst, werken wij samen met externe partijen en verrichten wij onderzoek dat bijdraagt aan een grotere effectiviteit, veiligheid, betrouwbaarheid en maatschappelijke efficiency van het betalingsverkeer.

Programma – en projectmanagement

Projecten die een collectief belang voor een significant deel van onze leden vertegenwoordigen, kunnen bij ons worden ondergebracht. Wij nemen in dat geval de rol van programma- of projectmanager op ons, waarbij wij ook inhoudelijke expertise inbrengen.

Onze stakeholders

In Nederland is de maatschappelijke en politieke betrokkenheid bij het betalingsverkeer relatief groot. Dat geldt voor onze maatschappelijke partners in het Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer (MOB¹), maar ook voor de politiek. Daar waar het de collectieve belangen betreft, geven wij namens onze leden onze visie en informeren wij diverse partijen in het Nederlandse, Europese en internationale speelveld. Op deze wijze leveren wij een actieve bijdrage aan het maatschappelijke debat. Daarnaast verschaffen wij tijdens Europese en nationale wetgevingstrajecten vanuit onze expertise input aan de bij het wetgevingsproces betrokken partijen, waar het gaat om collectieve, niet-competitieve zaken.

Nationale, Europese en internationale ontwikkelingen in het betalingsverkeer bespreken wij met onze belangrijkste stakeholders in onze fora en werkgroepen. Daar worden de wensen en mogelijkheden over een keur aan betalingsverkeer-gerelateerde onderwerpen die van wederzijds belang zijn gezamenlijk besproken. Een overzicht van onze leden (per 1 januari 2024) vindt u [hier](#).

¹ www.dnb.nl/inclusieve-samenleving/maatschappelijk-overleg-betalingsverkeer/

Roadmap

In dit hoofdstuk beschrijven wij de roadmap en bijbehorende doelen en activiteiten die de Betaalvereniging voor het Nederlandse betalingsverkeer nastreeft. De roadmap heeft een tijdshorizon van drie jaar en is gestructureerd aan de hand van de volgende 6 thema's:

1. **Strategie, beleid en maatschappij**
2. **Efficiency en Innovatie (en Europese Zaken)**
3. **Veiligheid**
4. **Betrouwbaarheid**
5. **Toegankelijkheid**
6. **Interne organisatie**

Deze thema's worden toegelicht met, waar relevant, onze speerpunten waarbij we ook duiding geven aan de (huidige en toekomstige) Europese context in elk thema. Aan het eind van elke paragraaf beschrijven wij de activiteiten die in ons jaarplan 2024 zijn meegenomen en vatten wij onze doelen samen.

Strategie, beleid en maatschappij

Wij zorgen ervoor dat de sector als collectief zichtbaar is bij – en aanspreekbaar voor – relevante stakeholders waaronder ook diverse ministeries en De Nederlandsche Bank (DNB). Daarnaast verstrekken wij als kennisinstituut informatie over de sector en het betalingsverkeer in algemene zin, en brengen daarbij ook het maatschappelijk belang van de sector voor het voetlicht. In die zin worden wij als organisatie erkend en herkend als het gaat om het betalingsverkeer in Nederland. Recent onderzoek onder onze stakeholders bevestigt dat wij daarin succesvol zijn. Wij verzorgen de persopvang en woordvoering – inclusief vertegenwoordiging op radio en televisie – namens de sector, voor zover het onderwerpen zijn die betrekking hebben op de sector als geheel. In dat kader geven wij op verzoek presentaties aan diverse externe partijen over betalingsverkeer-gerelateerde onderwerpen. Daarnaast geven wij (extern) duiding in cijfers, trends en ontwikkelingen, doen wij onderzoek naar het betaalgedrag in Nederland en coördineren wij de algemene publiekscommunicatie rondom betalingsverkeer.

De Betaalvereniging is actief kennispartner in wet- en regelgevingstrajecten, vertegenwoordigt de sector in verschillend nationale en Europese overlegorganen en onderneemt, namens en met onze leden, actie naar aanleiding van actuele maatschappelijke betalingsverkeer-gerelateerde issues en vraagstukken. Ook bespreken wij relevante nationale en internationale ontwikkelingen in het betalingsverkeer met stakeholders in onze eigen fora.

Verbindend in betalingsverkeer

De Betaalvereniging is de vanzelfsprekende plaats in het ecosysteem voor overleg tussen de betaalsector en stakeholders. Wij zorgen voor contact en overleg en kunnen collectieve activiteiten voor de sector op ons nemen en coördineren. Ook afstemming tussen partijen aan de aanbodzijde rekenen wij tot onze taken, uiteraard met respect voor de mededingingsregels. Waar nodig krijgt deze afstemming een formeel karakter in de vorm van Ledenbulletins, deels met bindend karakter voor leden. De afstemming met [stakeholders](#) gebeurt in stakeholdersfora en wordt daarnaast geborgd in het MOB.

Europa zet bepalende strategische visies en kaders neer voor het betalingsverkeer

Op 24 september 2020 publiceerde de Europese Commissie het zogenaamde *Digital Finance Package*. Dit pakket omvat een tweetal strategische visies en twee wetgevingsinitiatieven².

- **Digital Finance Strategy**

Doel: inzet van artificiële intelligentie en blockchain, promoten van data delen en “open finance”, met handhaving van de strikte privacyregels, handhaven *level playing field* tussen banken en Bigtech.

- **Retail Payments Strategy**

Doel: promoten van veilige, snelle en betrouwbare betaaldiensten, volledig geïntegreerde retailbetaalsystemen, inclusief interoperabele Instant Payments oplossingen, promoten van Europese betaaloplossingen.

- **Regulation for Markets in Crypto Assets (MiCA)**

Doel: innovatie bevorderen en tegelijkertijd financiële stabiliteit waarborgen voor markten in crypto assets.

- **Digital Operational Resilience Act (DORA)**

Doel: borgen dat alle spelers inclusief tech/IT bedrijven in het financiële ecosysteem voldoende bestand zijn tegen cyberaanvallen en andere risico's; inclusief oversight framework voor cloud providers.

Voor wat de ‘Retail Payments Strategy’ betreft, merkt de Europese Commissie op dat veel innovatieve betalingsoplossingen vaak alleen een binnenlandse reikwijdte hebben en dat Europa een strategie nodig heeft om ervoor te zorgen dat consumenten en bedrijven ten volle kunnen profiteren van een geïntegreerde markt voor veilige, snelle, gemakkelijke, toegankelijke en betaalbare betaaldiensten. Om dit te bereiken heeft de EU-strategie voor Digital Finance de volgende vier hoofddoelstellingen:

- Meer digitale op Instant Payments gebaseerde betaaloplossingen met een pan-Europees bereik en “dezelfde” klantenervaring als in eigen land;
- Een innovatieve, concurrerende Europese markt voor retailbetalingen;
- Toegang tot veilige, efficiënte en interoperabele retailbetalingssystemen en andere ondersteunende infrastructuur; en
- Verbeterde grensoverschrijdende betalingen van en naar de EU, met inbegrip van overboekingen, waardoor de internationale rol van de euro wordt ondersteund.

Wij zien de strategische kaders van de Europese Commissie als een handboek dat een groot deel van de activiteiten van onze leden en daarmee van de vereniging bepaalt.

² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_20_1684

Herijking Retail Payments Strategy

De Europese Commissie heeft zijn retail payments strategy eind 2023 geactualiseerd³. De strategie van de Europese Commissie zag het licht in 2019, werd geüpdatet in 2020 en heeft als doel pan-Europese oplossingen te ontwikkelen voor retailbetalingen en het potentieel van SEPA volledige te benutten, voornamelijk door een volledige invoering van Instant Payments. In het licht van de talrijke ontwikkelingen die het Europese betalingsecosysteem sinds 2020 hebben beïnvloed, denk hierbij aan de Covid-19 pandemie en de oorlog tussen Rusland en Oekraïne, tracht de Commissie de toenemende uitdagingen voor het behoud van Europese soevereiniteit in de betaalmarkt het hoofd te bieden.

Tot de belangrijkste doelstellingen van de hernieuwde strategie behoren het creëren van een pan-Europese retail betaaloplossing, het verkleinen van de afhankelijkheid van internationale kaartschemes en mondiale Bigtech providers, evenals de invoering van een digitale euro als aanvulling op bestaande digitale betalingsmogelijkheden en de volledige uitrol van Instant Payments.

Wetgeving Instant Payments begin 2024 akkoord

Op 26 oktober 2022 heeft de Europese Commissie haar wetgevingsvoorstel gepubliceerd om Instant Payment betalingen beschikbaar te maken in alle EER-landen. Het voorstel moet ervoor zorgen dat Instant Payments in euro in de hele EER betaalbaar en veilig zijn en zonder belemmeringen worden verwerkt. Eind november 2023 zijn de Europese instanties tot een akkoord gekomen over de compromistekst voor de Instant Payments Verordening. Op 11 december 2023 heeft de ECON Commissie de tekst goedgekeurd die tijdens de onderhandelingen in de eerste lezing was overeengekomen. Het Europees Parlement zal begin 2024 de wettekst plenair behandelen en zal ook de Raad van de Europese Unie de compromistekst begin 2024 officieel goedkeuren, waarna de officiële wettekst gepubliceerd wordt in het Publicatieblad van de Europese Unie. De wet treedt dan 20 dagen na publicatie inwerking en starten de eerste verplichtingen voor betalingsdienstaanbieders vervolgens 9 maanden later.

PSD2 wordt gesplitst in PSD3 en PSR

Op basis van de PSD2-evaluatie in 2022 heeft de Europese Commissie eind juni 2023 wetgevingsvoorstellen voor een ‘open finance’ raamwerk opgesteld. Daarbij staat voorop dat het een hoog niveau van beveiliging voor Europese retailbetalingen waarborgt via o.a. monitoring van de impact van de uit PSD2 voortvloeiende verplichte invoering van Strong Customer Authentication (SCA) op de verschillende fraudeniveaus⁴.

De herziening van PSD2 die is opgesplitst in de Payment Systems Regulation (PSR) en Payment Service Directive 3 (PSD3) en de impact op de sector door deze gewijzigde wetgeving is als prioriteit in diverse onderdelen in ons jaarplan 2024 opgenomen. Duidelijk is dat het een omvangrijk stuk werk met veel deelonderwerpen betreft waarbij verschillende expertises nodig zijn. Omdat nu ook rekening gehouden moet worden met een wettelijk kader voor de digitale euro wordt een en ander er niet eenvoudiger op.

³ www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/ecb_eurosystemretailpaymentsstrategy~5a74eb9ac1.en.pdf

⁴ Zie ook [DNB Visie op Betalen 2022-2025](#), pagina 26

Open Banking

Met de komst van de herziene richtlijn betaaldiensten (Payment Service Directive 2, PSD2) kunnen derde partijen gratis toegang krijgen tot de betaalrekening van een betaaldienst gebruiker (consument). Dit staat bekend als 'open banking'. De Europese richtlijn werd begin 2019 in de Nederlandse wet geïmplementeerd. Er moet voldaan worden aan twee voorwaarden:

1. Derde partijen moeten een licentie hebben om een betaalinitiatie- en/of een rekeninginformatiedienst te verlenen; en
2. De klant moet expliciet toestemming geven voor de dienst.

Als aan deze voorwaarden wordt voldaan krijgt de derde partij gratis toegang tot de betaalrekening van een consument bij een rekening houdende betaaldienstverlener, dit is doorgaans een bank. Zonder toestemming van de klant krijgt de derde partij geen toegang.

Betaalinitiatie- en rekeninginformatiedienst

Met de verzamelnaam 'derde partijen' worden betaalinitiatie- en rekeninginformatiedienstverleners bedoeld. Zij kunnen een licentie krijgen voor betaaldienst 7 (betaalinitiatiedienst) en/of betaaldienst 8 (rekeninginformatiedienst). Een licentie wordt verkregen bij een relevante toezichthouder in de Europese Unie, in Nederland is dat De Nederlandsche Bank. Banken mogen met een banklicentie ook deze diensten aanbieden. Met open banking kunnen nieuwe, innovatieve diensten worden aangeboden aan klanten.

- Een betaalinitiatiedienstverlener kan een betaling laten uitvoeren vanaf de betaalrekening van de consument, bijvoorbeeld voor een e-commerce aankoop; en
- Een rekeninginformatiedienstverlener krijgt inzicht in transacties van de consument gemaakt vanaf diens betaalrekening. Zij kunnen met deze informatie bijvoorbeeld in één overzicht het saldo van betaalrekeningen bij verschillende banken tonen of automatisch transacties categoriseren en bespaartips geven.

Voor beide diensten geldt dat de consument toestemming moet geven. In het register van De Nederlandsche Bank staan de partijen die in Nederland actief zijn met een licentie voor Betaaldienst 7 en/of 8. Zoals hierboven aangegeven heeft inmiddels ook de herziening van PSD2 plaatsgevonden, wat heeft geleid tot nieuwe voorstellen voor de PSR/PSD3.

Berlin Group

De Berlin Group zorgt voor standaardisatie van de 'toegangspoortjes' die banken ontwikkelen om toegang tot de betaalrekening te faciliteren voor derde partijen. De toegang wordt verleend door een application programming interface (API). De Betaalvereniging is vanaf het begin nauw betrokken bij de totstandkoming van het NextGenPSD2 API-raamwerk. Het NextGenPSD2 raamwerk wordt door alle banken in Nederland gebruikt. De Betaalvereniging is lid van de Berlin Group en onderdeel van de werkgroep Open Finance. Met het lidmaatschap kan de Betaalvereniging namens haar leden input leveren aan de Berlin Group.

SEPA Payment Account Access scheme

Momenteel zien we een beperkt aanbod van rekening- en betaalinitiatiediensten in Nederland en de rest van Europa. De meest gebruikte open banking diensten die worden aangeboden zijn inzicht in uitgavenpatronen en budgetbeheer voor consumenten en automatische boekhoudkoppelingen voor (kleine) bedrijven. Grote innovaties blijven echter uit in de markt. Het SEPA Payment Account Access (SPAA) scheme initiatief tracht het creëren van mogelijke open banking diensten laagdrempeliger te maken door verder te kijken dan PSD2. Het SPAA scheme omvat nieuwe, *premium* open banking diensten zoals toegang tot de spaar- en creditcardrekening of de mogelijkheid om een doorlopende variabele betaling te kunnen initiëren. Met dit soort diensten kunnen derde partijen meer bieden aan hun klanten. Bovendien kunnen banken voor het aanbieden van deze diensten een vergoeding ontvangen.

Gezamenlijk met vertegenwoordigers van banken en derde-partijen heeft European Payments Council (EPC) het SPAA scheme ontwikkeld. [Rulebook versie 1.1](#) is in de zomer van 2023 ontwikkeld en [de default fees](#) zijn eind 2023 gepubliceerd. Hiermee start een nieuwe fase voor het SPAA scheme. In 2024 zal gewerkt worden aan een uitrolstrategie om de adoptie van SPAA te steunen.

Werkgroep Open Banking (WGOB)

De WGOB biedt leden van de Betaalvereniging een platform om samenwerking in het Nederlands open banking ecosysteem te bevorderen en zoekt nadrukkelijk het contact op met spelers in het ecosysteem. Het werkveld van de werkgroep is opgedeeld in 5 sub-gebieden:

1. Ontwikkelingen in wetgeving;
2. Industrie initiatieven;
3. Operationele en technische zaken;
4. Samenwerking en kennisdeling; en
5. Afstemming en communicatie.

Een belangrijke ontwikkeling voor de werkgroep is het voorstel van de Europese Commissie voor een Verordening over betalingsdiensten in de interne markt ('PSR'). Deze Verordening bouwt voort op PSD2 en stelt een flink aantal aanpassingen voor op het gebied van open banking. De werkgroep zal de ontwikkelingen nauwlettend in de gaten houden en aansluiting op de Nederlandse situatie proberen te waarborgen. Daarnaast is de werkgroep nauw betrokken bij het SPAA-initiatief. In 2024 onderzoekt de werkgroep verder hoe een SPAA scheme in Nederland zou kunnen landen.

De digitale euro: op weg naar regelgevend kader

Terugblik 2023

In 2023 publiceerde de Commissie een concept voor regelgeving rond de digitale euro en besloot de ECB hun digitale euro-onderzoeksfase (2021-2023) af te sluiten en verder te gaan in een voorbereidingsfase. Het beleidsmatige momentum rond de digitale euro is daarmee aanzienlijk. Bij een optimistisch verloop zou deze nieuwe betaalinfrastructuur op basis van publiek geld er rond 2028 kunnen zijn, zo is de verwachting.

Hier staat tegenover dat in de publieke opinie vaak te horen valt dat de digitale euro een oplossing is op zoek naar een probleem, en dat burgers en (nationale) politiek zich zorgen maken over met name de privacyaspecten van een gecentraliseerd digitaal betaalsysteem. Ook bij betaaldienstverleners zijn er reserves ten aanzien van de digitale euro plannen. De waarde voor gebruikers is nog niet voldoende duidelijk, er is geen (uitzicht op) een duurzaam verdienmodel voor de betrokken PSPs (volgens de plannen zullen zij verplicht worden de digitale euro te distribueren tegen sterk gereguleerde tarieven) en er zijn zorgen over de impact van de digitale euro op de stabiliteit van het monetaire stelsel.

Vooruitblik

De Commissie, het Europees parlement en de Raad van Europa zullen onderhandelen over de digitale euro regelgeving, wat uiteindelijk zal leiden tot een regelgevend kader. Vervolgens kan de ECB het ontwerp voor de digitale euro infrastructuur finaliseren en een besluit te nemen over invoering. Voor beide processen geldt dat betaaldienstverleners met hun kennis en ervaring kunnen bijdragen aan kwalitatief betere uitkomsten. Daarnaast brengen zij hun belangen rond hun bestaande en toekomstige rollen in de betaalketen voor het voetlicht. Hoewel veel van de interactie met de Europese regelgever en de ECB op Europees niveau plaatsvindt, is input vanuit Nederland hierbij zeer waardevol. Nederland beschikt vanwege zijn ver ontwikkelde digitale betaalinfrastructuur over specifieke inzichten die elders in Europa nog niet breed bekend zijn. Daarnaast bekleedt ons land ook een bijzondere positie wat betreft de mogelijke impact van de digitale euro. Hier te lande is immers vanwege de nu al gemarginaliseerde rol van contant geld in het betalingsverkeer weinig ruimte voor nieuwe initiatieven om een de digitalisering van het betalingsverkeer een impuls te geven.

De Betaalvereniging zorgt, in afstemming met de NVB, voor betrokkenheid van de sector bij de dialoog rond totstandkoming van het digitale euro-ontwerp en de bijbehorende regelgeving. De inbreng van de Betaalvereniging en haar achterban richt zich daarbij specifiek op de retail betaalinfrastructuur en de impact van de digitale euro op veilig, betrouwbaar, toegankelijk en efficiënt betalingsverkeer.

Crypto, stablecoins

Ondanks dat crypto-activa en stablecoins de reële economie nog niet in significante mate hebben weten te beïnvloeden, blijft de industrie groeien. Met de huidige waarde van [130 miljard](#) USD aan uitgegeven stablecoins, wordt de markt steeds invloedrijker. Belangrijke spelers zoals [PayPal](#) en Visa doen hun intrede. De belofte is dat stablecoins kunnen bijdragen aan de snelheid en efficiëntie van grensoverschrijdende afwikkelingen voor merchant acquirers.

De toenemende toegankelijkheid van de dollar via stablecoins is vooral relevant voor regio's zoals Brazilië, Libanon, Turkije en Argentinië, waar een sterke [behoefte](#) aan stabiele valuta bestaat. Ondanks deze ontwikkelingen is de directe impact van stablecoins op retailbetalen in de eurozone momenteel vooralsnog beperkt.

De verwachte opkomst van Euro-denominatie in de stablecoin markt, geïnitieerd door toonaangevende financiële instellingen markeert een belangrijke verschuiving in de digitale valuta ruimte. Dit biedt nieuwe mogelijkheden voor onze leden, met name in het versterken van grensoverschrijdende transacties, het vergroten van de efficiëntie in het betalingsverkeer en aanbieden van betalingen in opkomende marktsegmenten zoals Decentralised Finance of Metaverse omgevingen via stablecoins.

De Betaalvereniging zal zich in het activiteitenplan voor 2024 richten op het volgen van ontwikkelingen ten behoeve van haar leden en het verkennen van de mogelijke impact ervan op het betaallandschap. Dit omvat het faciliteren van kennisdeling, het bevorderen van samenwerkingen, en het adviseren over regelgevingskwesties. Te denken valt aan innovatieve toepassingen van Euro-denominatie stablecoins in verschillende sectoren zoals handel, investeringen en consumentenbetalingen.

Contant geld

De coronapandemie ligt gelukkig al ver achter ons maar deze gebeurtenis heeft de afname van het gebruik van contant geld als betaalmiddel aan de (fysieke) kassa sinds 2020 versneld. Het relatieve gebruik stabiliseerde in 2023 rond 20% van de toonbankbetalingen⁵. Een neveneffect van deze maatschappelijke ontwikkeling is dat de bereikbaarheid en inzetbaarheid van contant geld voor sommige groepen – denk aan o.a. senioren en mensen in een kwetsbare positie – onderwerp van discussie is geworden in de Nederlandse maatschappelijke en politieke arena.

Wij streven ernaar in dit debat zaken in het juiste perspectief te plaatsen door het verschaffen van feitelijke informatie aan betrokken partijen, waaronder media, Tweede Kamerleden, ministeries, toezichthouders en koepelorganisaties, met name de leden van het MOB.

⁵ <https://factsheet.betalvereniging.nl/>

Convenant Contant Geld opmaat naar wetgeving

Het Convenant (in april 2022 ondertekend door de vier grote banken, Betaalvereniging Nederland, vertegenwoordigers van consumenten, winkeliers, horeca en tankstations, chartale dienstverleners en De Nederlandsche Bank (DNB) en geldend voor een periode van vijf jaar) is de opmaat naar wetgeving. Hierin zullen de afspraken die in het Convenant zijn gemaakt zo goed mogelijk worden meegenomen en opgeschreven. Het Ministerie van Financiën heeft op 26 januari 2024 een openbare consultatie gepubliceerd van haar voorstel 'Wetgeving Chartaal' en verwacht dat de adviesaanvraag aan Raad van State in het voorjaar van kan worden ingediend. In het najaar van 2024 zal dan de parlementaire behandeling starten en via een openbare consultatie van het besluit in het najaar, zal de beoogde inwerkingtreding van de wet en besluit 1 januari 2026 een feit kunnen zijn. De Betaalvereniging zal gedurende het hele proces haar coördinatie continueren in samenwerking met de Taskforce Convenant Contant (TFCC) en Geldmaat.

Voor ons jaarplan 2024 richten wij ons binnen het domein 'Strategie, beleid en maatschappij' met name op het totale speelveld en de ontwikkelingen om die voor ons en onze leden scherp(er) in beeld brengen. Wij analyseren die en bepalen wat relevant is en kan worden voor de Nederlandse betaalmarkt en haar gebruikers (fysiek en op afstand). We schatten de -soms conflicterende -maatschappelijk belangen in, onderhouden de relatie met onze stakeholders en borgen de gemeenschappelijke elementen. Vanuit onze Vision 2026 strategie trachten we met de Nederlandse aanpak en successen in het efficiënte betalingsverkeer ook buiten onze landsgrenzen stakeholders en beleidsmakers te inspireren.

De Nederlandse betaalinfrastructuur is kwalitatief hoogstaand maar is niet kostendekkend. We verkennen en benutten de kansen om de hoge kwaliteit en evenwichtige dekking van de kosten onderdeel te maken van Europese ontwikkelingen. Bijdragen aan de kwaliteit van het digitale euro ontwerp en de wetgeving op basis van betalingsverkeerkennis staan hoog op onze agenda. Maar ook het kansen creëren voor innovatie van de betaalinfrastructuur in het digitale tijdperk door kennis te vergaren en te delen over puur digitale infrastructuren op basis van stablecoins, tokenized deposits of decentrale technologieën zal in 2024 prominenter op onze agenda staan.

Met onze Werkgroep Open Banking (WGOB) leggen we de verbinding tussen partijen in het ecosysteem en creëren we draagvlak voor gezamenlijke initiatieven. In het verlengde zullen we partijen attenderen op de komst van het EPC SPAA scheme en bevorderen we de Nederlandse participatie en implementatie en verkennen we de mogelijkheden voor pilots.

De PSD2 review heeft geleid tot voorstellen voor PSD3/PSR. Wij zullen met onze leden de voorstellen en uiteindelijke wetteksten analyseren, duiden en vervolgacties bepalen, gericht op kwalitatief hoogwaardige regulering en efficiëntie in de implementatie van regelgeving bij onze leden. Daarnaast zullen we in 2024 ook de expertise van de leden benutten voor het identificeren van ESG (Environmental, Social, & Governance)-kansen voor de betaalinfrastructuur

De operationele overname van Digitaal Incassomachtigen (DIM) van Currence naar de Betaalvereniging is voorbereid in 2023 en loopt door in 2024. Afronding is de volledig juridische overname. Daar mee is de weg vrij voor een optimalisatieslag en verbeteren van en wegnemen van fricties in de (digitale) machtigingsprocessen. Tenslotte kijken we of C-TAP (Common Terminal Acquirer Protocol) nog voorziet in de behoefte van onze leden.

Vision 2026: leading by example

Eind 2023 heeft de Betaalvereniging haar 'Vision 2026' vastgesteld. Accelerator voor het bepalen van deze visie is onze ambitie om als organisatie op een aantal onderwerpen nog breder te laten zien op welke wijze wij (gezamenlijk) een positieve bijdrage leveren aan het Nederlandse betalingsverkeer: wij noemen dit 'leading by example'.

Deze visie – opgesteld aan de hand van één-op-één interviews met een groot aantal van onze leden en in het voortraject afgestemd met ons bestuur en adviesraad – moet ervoor zorgen dat de Nederlandse collectieve oplossingen naast bij de nationale ook goed in beeld zijn bij Europese beleids- en opiniemakers. Doel daarvan is dat de Nederlandse aanpak het Europees beleid inspireert en bij de verdere ontwikkeling van het Europees betalingsverkeer de Nederlandse aanpak op diverse onderwerpen en dossiers als 'leidend voorbeeld' zou kunnen dienen.

Op basis van een door bestuur en adviesraad vastgestelde prioriteitenlijst, zal in 2024 nadere invulling worden gegeven aan de uitwerking van het 'hoe', welke specifieke Nederlandse thema's zich hiervoor het beste lenen en hoe wij het proces en de uitkomsten evalueren. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de expertise en input van onze leden op zowel bestuurlijk als operationeel niveau.

De prioriteitenlijst die tot nu toe is opgesteld omvat vooralsnog de volgende thema's en verworvenheden:

- Inclusieve inrichting van een cash-arme maatschappij;
- Proactief omgaan met toegankelijkheid in alle kanalen;
- Constructief in nieuwe regulering;
- Focus op gebruikerswaarde van en realistische visie op de digitale euro;
- Actief met industrie-initiatieven;
- Doordacht gecoördineerde gebruikerseducatie;
- Inzicht in kosten en opbrengsten;
- Open banking transformatie naar open finance;
- Bekend met de valkuilen van eID;
- Gespitst op collectiviteiten rond wholesale;
- Bedreven in operationele afstemming; en

Ons Jaarplan, de Roadmap en onze Vision 2026 haken logischerwijs in elkaar en maken op deze wijze het geheel tot een strategisch visie- en takenpakket voor de Betaalvereniging.

Samenvatting, roadmap 2024 – 2026, thema ‘Strategie, beleid en maatschappij’

De ontwikkelingen op het vlak van digitalisering, gebruik van nieuwe technologieën, veranderende klantwensen en toenemende concurrentie op de markt voor betaaldiensten, gecombineerd met een nieuwe Europese visie op het grensoverschrijdend betalingsverkeer vereist dat de Betaalvereniging ...

... de strategische visie van de Europese Commissie interpreteert, volgt en de te verwachten acties zodanig coördineert dat de belangen van de leden juist worden af- en meegewogen;

... de steeds veeleisender wet- en regelgeving, het toezicht en het maatschappelijk debat volgt;

... haar inspanningen om de sector als collectief (h)erkend te laten zijn bij – en aanspreekbaar voor – relevante maatschappelijke stakeholders verder intensificeert. En verbinding onderhoudt tussen partijen in de sector, met stakeholders, maatschappij, politiek en Europa;

... ook buiten Nederland haar unieke toegevoegde waarde exporteert;

... intensiever informatie over de sector en het betalingsverkeer in algemene zin verstrekt en uitdraagt en daarbij ook de maatschappelijke rol van de sector voor het voetlicht brengt. Onder andere door de inzet van doelgerichte mediacampagnes via diverse kanalen;

... de sectorbelangen juist vertegenwoordigt – met in achtneming van de maatschappelijke belangen – in het wetgevingstraject contant geld;

... de persopvang en woordvoering namens de sector verzorgt voor onderwerpen die betrekking hebben op de sector als geheel of het betalingsverkeer in algemene zin;

... betrokken blijft en de discussie voedt met inzichten over de digitale euro in het betalingsverkeer en de belangen van leden en stakeholders daarin vertegenwoordigt;

... actief en (h)erkend kennispartner namens de sector is in wet- en regelgevingstrajecten (incl. toezicht), zowel op Europees niveau (gesprekspartners: o.a. Europese Commissie, Europees Parlement, ERPB, ECB en EBA) als op nationaal niveau (gesprekspartners: o.a. Ministerie van Financiën, Tweede Kamer(leden), DNB, ACM, AFM, RDI en de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). O.a. reageren op wetsconsultaties namens – en interpretatie van wet- en regelgevingsvoorstellen voor – onze leden;

... leden proactief informeert over technologische en wetgevende ontwikkelingen in binnen- en buitenland zodat het belang van onze leden waar nodig wordt meegenomen;

... via o.a. de Werkgroep Open Banking (WGOB) kennisdeling coördineert en knelpunten bespreekt over open banking, SPAA, PSD3 en PSR;

... identificeert met haar leden zaken met betrekking tot het betalingsverkeer die in Europees of Nederlands verband geagendeerd moeten worden;

... vanuit haar Werkgroep Juridische Zaken Betaalvereniging (WJZB) de juridische kaders beoordeelt en duidt;

... de sector en haar leden adequaat vertegenwoordigt in Europees overleg (o.a. in EPC-, EBF- en ECPA-verband) en ook in nationaal overleg (o.a. in het MOB en haar werkgroepen en in onze eigen stakeholderfora (Toonbankforum en het Giraal Stakeholder Forum);

... nieuwe leden van harte verwelkomt binnen de vereniging opdat de toegevoegde waarde ook voor hen bijdraagt aan groei en ontwikkeling van de totale betaalketen.

Efficiency en Innovatie (en Europese Zaken)

Het behouden en verbeteren van een efficiënt betalingsverkeer vraagt een breed maatschappelijk draagvlak. Immers, dit draagvlak vormt de bouwsteen voor verdere innovatieslagen. Denk hierbij aan Instant Payments, wat inmiddels het nieuwe normaal wordt als het gaat om snelle bankoverschrijvingen en betalingen. De Betaalvereniging draagt bij aan het waarborgen en verder stimuleren van dit draagvlak.

Europees gezien betekent efficiëntie dat harmonisatie probleemloos grensoverschrijdend betalingsverkeer binnen de EU mogelijk maakt en bevordert. Vanuit een kostenperspectief zien we dat de kosten voor zowel consumenten als zakelijke gebruikers van het betalingsverkeer in Nederland al jaren behoren tot de laagste van Europa. Het is van groot belang dit lage kostenniveau te handhaven.

Onderzoek kosten en baten betalingsverkeer: Nederlands betalingsverkeer zeer efficiënt

De Betaalvereniging heeft in oktober 2022 het '[Onderzoek naar de kosten en baten van het betalingsverkeer voor financiële instellingen in 2021](#)' uitgebracht. Uit dit onderzoek blijkt dat ons Nederlandse betalingsverkeer zeer efficiënt is en de tarieven voor gebruikers van het betalingsverkeer in 2021 veel lager waren dan gemiddeld in Europa.

Opvallend was ook dat het betalingsverkeer in Nederland als enige verlieslatend was (-13%), terwijl dat overal elders in Europa winstgevend is (gemiddeld +33%). Dat komt niet zozeer door de kosten die financiële instellingen maken om het betalingsverkeer aan te bieden (die zijn een derde lager dan gemiddeld in Europa), maar door de lagere opbrengsten.

De mate waarin de kosten van het betalingsverkeer in Nederland worden gedekt is in hoge mate, en meer dan de rest van Europa, afhankelijk van rentebaten die worden gerealiseerd met de saldi op de betaalrekeningen. Jarenlang heeft betalingsverkeer te kampen gehad met een (zeer) lage rentemarge waardoor de opbrengsten de kosten niet dekten. In 2021 werd 45% van de kosten gedekt door rentebaten en slechts 55% door (pakket)tarieven. Pas de laatste twee jaar is de rentemarge voor banken weer gestegen.

De Betaalvereniging vindt een te grote afhankelijkheid van de rentemarge om de kosten te dekken onwenselijk. Betalingsverkeer vormt de bloedsomloop van de economie en moet voorspelbaar en toekomstbestendig bekostigd worden. Op die manier kan hoogwaardige veiligheid, efficiency, betrouwbaarheid, toegankelijkheid en inclusiviteit van het betalingsverkeer voor de toekomst gegarandeerd worden.

Betalingsverkeer in Europa harmoniseert in toenemende mate. Nederland vaart echter een eigen koers wat betreft regulering van tarieven: het wettelijk maximum voor interbancaire vergoedingen bij gebruik van debitcards (de meest gebruikte betaalwijze voor toonbankbetalen) is nergens in Europa zo laag als in Nederland. Dat kan verdere Europese integratie in de weg zitten. Draagvlak voor Europese harmonisatie van tarieven ontbreekt op dit moment echter, zowel bij de Nederlandse politiek als bij gebruikers van het betalingsverkeer. Voor nu is de afwijkende Nederlandse prijsregulering dus een gegeven voor marktpartijen. De discussie belooft echter in steeds nieuwe vormen opnieuw op te duiken. Hoe kan bijvoorbeeld de digitale euro, die één uniform Europees tarief zal kennen, ingepast worden in het Nederlandse betaallandschap? De Betaalvereniging houdt de discussie op de agenda, in het belang van een goed functionerend betalingsverkeer.

Contactloos betalen in het OV

Sinds 6 juni 2023 is het in Nederland mogelijk om bij alle openbaarvervoerbedrijven in te checken met een betaalpas of creditkaart (VISA en Mastercard). Hiermee is Nederland het eerste land ter wereld waar dit in het *hele* land mogelijk is. De mogelijkheid om met een betaalpas of creditkaart te reizen werd in maart 2021 als eerste geïntroduceerd in de stadsbussen van Arriva. Sindsdien is deze manier van reizen gefaseerd ingevoerd in steeds meer regio's.

In eerste instantie kon alleen gereisd worden zonder korting of abonnement. De prijs voor een reis komt overeen met reizen met een OV-chipkaart zonder korting of abonnement (vol tarief in tweede klas). Maar sinds medio september 2023 biedt de GVB in Amsterdam de mogelijkheid om een kortingsproduct voor frequente reizigers aan een betaalpas of creditkaart te koppelen. De verwachting is dat veel andere vervoerders het voorbeeld van GVB spoedig zullen volgen. Eind 2024 loopt de huidige samenwerkingsovereenkomst tussen OV-partijen en kaartuitgevende banken af. Inmiddels is gestart met de besprekingen voor een verlenging van de overeenkomst. De kortingsproposities zullen daar onderdeel van uit gaan maken.

Acceptatie van vernieuwde betaalpassen

Onder regie van de Betaalvereniging is de pinketen begin 2023 geschikt gemaakt voor de acceptatie van de vernieuwde betaalpassen van de kaartmerken Visa Debit en Debit Mastercard. Het activeren van de nieuwe kaartmerken op alle betaalautomaten in Nederland vormt nu het sluitstuk van de migratie. Ultimo 2023 is 91% van alle betaalautomaten aangepast voor acceptatie van de vernieuwde betaalpassen tegen voordelige pinvoorwaarden. De feitelijke acceptatiegraad ligt met 98% een stuk hoger omdat terminals die al creditkaarten accepteren niet aangepast hoeven te worden om de vernieuwde betaalpassen te kunnen accepteren.

Verkooppunten waar nog niet met de vernieuwde betaalpassen betaald kan worden, bevinden zich vooral in het MKB. Daar staan nog relatief veel verouderde Verifone Vx570-terminals die volledig vervangen moeten worden. Acceptanten met zo'n verouderde terminal stellen -begrijpelijk- die vervanging zo lang mogelijk uit. Daarom heeft de Betaalvereniging hen opgeroepen om hun verouderde Vx570-terminal zo snel mogelijk alsnog te vervangen.

Verder is er nog een aantal automaten in de parkeer- en benzinebranche dat nog van nieuwe software moet worden voorzien om de vernieuwde betaalpassen te kunnen accepteren. Wij werken samen met de koepelorganisaties om deze boodschap onder de aandacht te brengen bij de acceptanten en roept acceptanten op om aanpassing van de betaalautomaat aan te kaarten bij hun leveranciers.

Ondertussen worden in de pinketen worden al steeds meer transacties met Visa Debit en Debit Mastercard verwerkt. De vernieuwde betaalpassen worden gebruikt door veel buitenlanders maar ook door steeds meer Nederlanders. Triodos, Knab en Van Lanschot zijn onlangs begonnen met het uitgeven van de vernieuwde betaalpassen. Eerder hadden Bunq, N26, OpenBank en Revolut dat al gedaan. De verwachting is dat grootbanken in 2024 zullen starten met de uitgifte van de vernieuwde betaalpas.

Belangrijk voor het imago van de vernieuwde betaalpas is dat deze overal zonder problemen geaccepteerd wordt in Nederland. Onder regie van de Betaalvereniging worden problemen in acceptatie door banken, kaartmerken en leveranciers van betaalautomaten daarom opgepakt en opgelost. Tenslotte zal de Betaalvereniging de voortgang van de migratie naar de vernieuwde betaalpas in 2024 nauwgezet volgen en zorgen voor helderheid voor alle stakeholders.

Ontwikkelingen aan de toonbank 2024-2026

Pinnen is zeer goed ingeburgerd in de samenleving en geldt als gemakkelijk en efficiënt. Om die reden zal contactloos pinnen de eerstkomende jaren dominant blijven aan de toonbank.

Door het toenemende aantal pintransacties wordt het belang van een robuuste pininfrastructuur steeds groter. De beschikbaarheid is zeer hoog en grote storingen komen vrijwel nooit voor. Toch is het belangrijk om de beschikbaarheid van de pinketen te blijven monitoren, eventuele pinverstoringen goed te analyseren en te communiceren richting stakeholders. Digitale terugvalopties kunnen waarborgen dat de consument elektronisch kan blijven betalen op moment van een pinstoring. Contant geld is inmiddels nog maar een beperkt alternatief wanneer het niet mogelijk is om te pinnen. De Betaalvereniging zal daarom het belang van digitale terugvalopties uitdragen richting stakeholders, en zich er voor inspannen dat de afspraken daaromtrent uit het Convenant Contant Geld uit 2022 worden opgenomen in de komende wet chartaal betalingsverkeer.

Mobiel betalen met Apple Pay en Google Pay zal toenemen aan de toonbank waarbij grote partijen als Apple en Google beschikken over geavanceerde technologie en de middelen hebben om innovatieve betaaldiensten op hun mobiele platforms te ontwikkelen⁶. Voor veel mensen betekent dit toenemend betaalgemak. Er zijn echter ook groepen mensen in de samenleving die juist moeite hebben met de toenemende digitalisering van pinnen. De Betaalvereniging zal zich ook hier hard blijven maken voor blijvende toegankelijkheid. Het succes van mobiel betalen zorgt ook voor toenemende aandacht van de regelgever voor deze schakel van de betaalketen. De Betaalvereniging monitort met leden de ontwikkelingen en kansen op dit gebied.

De komst van de vernieuwde betaalpassen Debit Mastercard en VISA Debit, betekent ook dat consumenten straks ook online kunnen betalen met hun pinpas. Er zullen use cases ontstaan waarbij de scheidslijn tussen betalen aan de toonbank en online betalen vervaagt. Ook het recht op terug vergoeding (charge back) voor de consument kan gemeengoed worden met de komst van deze vernieuwde betaalpassen. Belangrijk is dat de consument de nieuwe mogelijkheden van de vernieuwde betaalpas goed begrijpt. Samen met de kaartmerken zullen wij hier een actieve rol gaan spelen.

De komst van de vernieuwde betaalpas zal ook zorgen voor een toenemende standaardisatie van de pinketen. Deze ontwikkeling kent efficiency voordelen en zal er debet aan zijn dat de vanuit het verleden ingerichte Nederlandse 'speciaaltjes' zullen verdwijnen.

Naast pinnen zal er ook ruimte komen voor toepassing van Instant Payments aan de toonbank. In dat kader kan het European Payments Initiative (EPI), met de account based wallet 'wero', genoemd worden. Inmiddels hebben onze grootste leden zich bij EPI aangesloten en hebben zij iDEAL ingebracht zodat dit succesvolle Nederlandse betaalproduct kan worden uitgebouwd tot een pan-Europese betaaloplossing. Of 'wero' aan de toonbank een succes zal worden zal met name afhangen van het gebruiksgemak voor de consument en de kosten voor de acceptant. Als 'wero' erin slaagt om schaal te creëren kan wero kannibaliseren op contactloos pinnen. Hoe er dan betaald gaat worden aan de toonbank is een spel tussen consument en acceptant. Met consumenten die zelf bepalen hoe ze willen betalen, en acceptanten die de consument gaan sturen in ruil voor persoonlijke aanbiedingen. Belangrijk is dat er geen verwarring gaat ontstaan aan de toonbank. Voor de consument en acceptant moet duidelijk zijn welke handelingen er verricht moeten worden voor een bepaalde betaalmethode. Vanuit onze trol zullen wij bijdragen aan standaardisatie van keuze van betaalmethode aan de toonbank en de consument en acceptant hierover voorlichten.

⁶ Het langlopende geschil tussen de Europese Commissie en Apple over het gebruik van zijn betalingstechnologie zou binnenkort tot een einde kunnen komen. De Europese Commissie bevestigt nml. de plannen van Apple om zijn Near-Field Communication (NFC)-technologie open te stellen voor externe aanbieders van mobiele portemonnees (Emerce, 22 januari 2024).

Met de Overstapservice verander je makkelijk van bank

In 2004 hebben de banken in overleg met de overheid besloten tot het realiseren van de Overstapservice. Deze door consumenten en MKB'ers gewaardeerde dienst vergemakkelijkt het overstappen naar een betaalrekening bij een andere bank, met als doel het betalingsverkeer ongestoord te laten doorlopen. De Europese Payment Account Directive (PAD) schrijft sinds 2016 voor dat lidstaten over een nationale overstapdienst moeten beschikken. Voor Nederland is dit ingevuld door de overboekingen en incasso's op de oude betaalrekening gedurende 13 maanden door te routeren naar de nieuwe betaalrekening en door incassanten en betalers vanuit de eigen bank te informeren over het nieuwe betaalrekeningnummer van de overstapper.

Een verbetering die in 2020 is doorgevoerd is het 'informeren van de betaler bij initiatie van de betaling'. Daarmee wordt een opdrachtgever bij het invoeren van het IBAN van de begunstigde die gebruik maakt van de Overstapservice, door zijn eigen bank geïnformeerd over het nieuwe rekeningnummer. Dit geldt voor de looptijd van de Overstapservice (13 maanden) en voor betalingen via internet- en mobiel bankieren (meestal particulieren) én batchbetalingen (bedrijven en instellingen). Desgewenst kan de betaalrekeninghouder ook direct zijn adresboek in de online bankomgeving aan laten passen wanneer de bank die mogelijkheid biedt. De Betaalvereniging heeft hier een coördinerende, sturende en projectmanagementrol vervuld.

Ontwikkelingen

De afgelopen jaren zijn verschillende verbeteringen doorgevoerd in de Overstapservice mede op grond van de bevindingen uit een DNB-onderzoek naar de mogelijkheden van Aliasgebruik. Daar waar mogelijk zullen de processen nog verder worden geoptimaliseerd met als voorbeeld het toepassen van de IBAN-Naam Check in het aanvraagproces van de service.

Voor 2023 stond, net als in 2011 en 2016, weer een consumentenonderzoek gepland om daarmee het effect van de verbeteringen in de ogen van de gebruikers te toetsen en kansen te identificeren voor banken en de Betaalvereniging om de dienst verder te optimaliseren. Qua aanpak blijkt een dergelijk onderzoek echter niet meer in de vorm van 2011 en 2016 zich te kunnen herhalen. Daarvoor is het beleid rond het benaderen van klanten door de banken (privacy/AVG) en het versturen van e-mails uit naam van de bank (verwarring met phishing) niet meer in lijn.

Evaluatie

In 2023 is gewerkt aan een alternatieve aanpak waarbij de gebruikers van de Overstapservice aan het einde van de looptijd door hun nieuwe bank worden uitgenodigd om deel te nemen aan de evaluatie. Hiermee ontstaat een continu proces van evalueren. In december 2023 is gestart met de evaluatie en de eerste rapportage zal in de loop van 2024 worden opgeleverd.

Standaardisatie

De Nederlandse betaalinfrastructuur is gebaseerd op effectieve, sector-brede afspraken, procedures en productspecificaties. Deze vinden hun basis in Europese en wereldwijde afspraken en een scala aan aanvullende (technische) standaarden. Standaardisatie is van cruciaal belang en is de laatste jaren alleen maar in belang toegenomen, wat vermoedelijk betekent dat ook wij hier samen met de leden meer inzet op zullen moeten plegen.

Een onomkeerbare ontwikkeling, die al jaren plaatsvindt, is de verschuiving van het gebruik van lokale standaarden naar internationale standaarden, waarbij steeds meer landen, organisaties en sectoren standaarden als een kans zien om hun concurrentiepositie te versterken. Niet actief volgen of reageren op (internationale) standaardisatie-ontwikkelingen kan voor onaangename verrassingen zorgen en kostenverhogend werken, waardoor de internationale concurrentiepositie van Nederland kan verslechteren.

Wij volgen daarom de relevante internationale standaardisatie-ontwikkelingen intensief en nemen het initiatief om, waar nodig en wenselijk, zaken te coördineren. Zo oefenen wij op gestructureerde wijze, via onze Werkgroep Coördinatie Bancaire Standaardisatie (WCBS), beleidsmatige invloed uit op verschillende voor het betalingsverkeer relevante standaarden. Samen met onze leden verkennen wij de haalbaarheid en wenselijkheid van voorstellen voor aanpassing van bestaande internationale standaarden en voorstellen voor nieuwe standaarden en/of standaardisatie-initiatieven. Actief meedoen is internationaal, door de opzet van het stemrecht bij International Organization for Standardization (ISO), van groot belang.

Wij nemen actief deel aan verschillende Nederlandse, Europese en wereldwijde standaardisatieorganisaties en/of -marktinitiatieven en wij volgen de ontwikkelingen binnen o.a. ISO/TC 307 (ontwikkelt standaarden voor de blockchain en distributed ledger technologieën) met belangstelling. Het is voor ons en onze leden immers belangrijk om te weten wat er zich binnen deze commissie afspeelt, en, waar nodig, actief deel te nemen in haar werkgroepen. Daarnaast is de Betaalvereniging voorzitter van de NEN-schaduwcommissie van ISO/TC 68. ISO/TC 68 is een technische commissie binnen de ISO en ontwikkelt en beheert internationale normen op het gebied van bankieren, effecten en andere financiële diensten.

Naast bovengenoemde standaardisatiedomeinen is de Betaalvereniging lid van het Forum Standaardisatie. Dit Forum is een initiatief van de overheid en heeft als doel interoperabiliteit en leveranciersafhankelijkheid te bevorderen via het gebruik van open standaarden voor digitale gegevensuitwisseling in de publieke sector. Ook ten aanzien van het thema toegankelijkheid is het vereist dat de Betaalvereniging actief participeert, informeert en reageert op de standaardisatie activiteiten zoals bijvoorbeeld rond de European Accessibility Act (EAA).

Daarnaast volgt de Betaalvereniging de ontwikkelingen in het W3C (World Wide Web Consortium), in het bijzonder de Web Payments Working Group (WPWG) en de Verifiable Claims Working Group. De WPWG richt zich op het ontwikkelen een API-standaard, die o.a. het afrekenen stroomlijnt bij een web-checkout-ervaring en ook de betalingsbeveiliging verbetert. W3C's Verifiable Claims Working Group werkt aan een standaard die de wereldwijde tegenhanger moet worden van e-identity oplossingen zoals iDIN voor Nederland en itsme voor België.

De Open Banking Extensions Working Group van SWIFT bestaat inmiddels uit meer dan 150 leden. Het doel van deze werkgroep is om de interoperability te verbeteren, frictie te verlagen en kosten te reduceren door het standaardiseren van open banking services. De Betaalvereniging volgt ook deze ontwikkeling met belangstelling.

Wij zijn daarnaast vanaf het begin actief betrokken bij de totstandkoming van de Berlin Group/ NextGenPSD2 API-raamwerk specificatie voor PSD2 API's en is ook lid van de Berlin Group. Ook is de inbreng van de Betaalvereniging als Affiliate Member van PCI SSC van groot belang; bij de banken is de kennis hieromtrent de laatste jaren teruggelopen en wordt in dat kader steeds meer een beroep gedaan op ons deze kennis.

ISO20022

Een standaard die hoog op de agenda blijft staan bij de Betaalvereniging en haar leden is ISO20022. Dat is de wereldwijde standaard voor het uitwisselen van elektronische berichten tussen financiële instellingen. In de komende jaren zullen 's werelds belangrijkste betalingsverkeerinfrastructuren een transformatie afronden als reactie op de toegenomen automatisering, focus op kostenbesparingen en de introductie van realtime services.

Betalingsverkeerinfrastructuren zoals SWIFT stappen daarbij voor hun berichtenverkeer op de ISO20022-standaard.

TARGET2 migratie

Voor de landen in de Eurozone heeft dit onder andere tot gevolg gehad dat er in 2023 de migratie van TARGET2 naar ISO20022-berichten succesvol is uitgevoerd en de wereldwijde migratie van grensoverschrijdende betalingen (MT-berichten) naar ISO20022-berichten is gestart. De bestaande SWIFT-berichtenformaten zullen vanaf november 2025 niet meer ondersteund worden. Ook andere payments market infrastructures (o.a. USA en UK) voeren ISO20022 in een vergelijkbaar tijdsbestek in. Daarnaast zal de SEPA-transactieverkeer van de huidige ISO20022 versie 2009 per 17 maart 2024 migreren naar de ISO 20022 2019 versie. Deze migraties hebben een grote impact op de banken, die vergelijkbaar is met de invoering van SEPA een aantal jaren geleden. Het is daarom zaak de ontwikkelingen op de voet te volgen en, indien nodig, invloed uit te oefenen.

Een extra ISO20022 aandachtspunt is op dit moment de ontwikkeling van de internationale ISO standaard 8583 “Financial Transaction Card-Originated Messages” en de “Acquirer-To-Issuer Cards Messages” (ATICA). De werkgroepen binnen ISO/TC 68, verantwoordelijk voor de huidige cards berichtenstandaard 8583 en de ISO20022 tegenhanger ATICA, worden geleid door de internationale kaartmaatschappijen. In deze werkgroepen vindt een discussie plaats over de vraag hoe beide standaarden op elkaar moeten aansluiten en in hoeverre ATICA als een volwaardig ISO20022 alternatief van de 8583-standaard wordt ontwikkeld. In het kader van het CBDC-programma van de ECB, waar een besluit genomen moet worden over onder andere welke berichtenstandaarden het CBDC-verkeer moet lopen, is het belangrijk om deze ontwikkelingen goed te volgen.

Extra aandacht vragen op dit moment de revisie van de ISO20022 standaard in combinatie met de API-ontwikkelingen in ISO/TC 68. Een aantal werkgroepen buigen zich op dit moment over het zodanig moderniseren van de ISO20022 standaard dat deze onder andere deze geschikt om niet alleen het XML-formaat te ondersteunen, maar ook toekomstige nieuwe formaten, zoals JSON of JavaScript Object Notation voor API's.

De Nederlandse bancaire bezetting is de afgelopen periode op diverse relevante internationale werkgroepen verder geoptimaliseerd. Ook krijgen deze onderwerpen extra aandacht van de Betaalvereniging en haar leden in de diverse (inter)nationale overlegorganen, die gaan over de implementatie/toepassing van deze standaard.

In ons jaarplan 2024 vertaalt het domein Efficiëntie en Innovatie (en Europese Zaken) zich in ondersteunende communicatieactiviteiten rondom debitcard uitgifte en acceptatie (o.a. ‘free publicity’, social media, radiocommercials) om consumenten te laten weten dat er geleidelijk aan nieuwe debitkaarten (‘pinpassen’) zullen worden uitgegeven door hun bank. In 2024 zal communicatie over uitbreiding van functionaliteiten na de invoering van de nieuwe debitcards starten op basis van een in 2023 gestart onderzoek naar online betaalmethoden bij diverse stakeholders en consumenten. Met de invoering van debitcards ontstaat ook de mogelijkheid tot chargebacks. Monitoren van de impact van de invoering van chargebacks, inventarisatie of collectieve richtlijnen zijn nodig en voorlichting aan consumenten/acceptanten wordt door de Betaalvereniging gecoördineerd.

Binnen het project EMV in het OV richten wij ons in 2024 op het afronden van de uitrol van fase 2 (reizen met korting). Deze fase heeft beperkte impact op de banken. Het gebruik als abonnement (ID-functie) is vooralsnog op de langere baan geschoven.

De Instant Payment vereist een impact assessment voor de Nederlandse sector (met name voor de kleinere banken), waarmee daaruit voortvloeiende consequenties en acties door de Betaalvereniging zullen worden gecoördineerd. Hierbij moet worden opgemerkt dat Nederland Instant Payment betalingen al vrij breed en toegankelijk heeft geïmplementeerd. Toch kan voor alle betrokken instellingen impact verwacht worden. Wij zullen nieuwe toetreders begeleiden bij de introductie van Instant Payments en de gemaakte collectieve afspraken inclusief de invoering van de verplichte Verification of Payee.

In 2024 zullen we aandacht blijven vestigen op de inzichten uit het kostenonderzoek door McKinsey in 2022. Wij zullen zoveel mogelijk de gelegenheid benutten om de inzichten uit het onderzoek duidelijk voor het voetlicht te brengen. Een toekomst vaste bekostiging van onze efficiënte betaalinfrastructuur is niet alleen een zaak van onze leden, maar is maatschappelijk van breder belang. Belangrijk inzicht is dat een ongewijzigd beleid het probleem niet zal oplossen.

De implementatie in Nederland van EPC's (European Payments Council) SEPA Request-To-Pay (SRTP) kende een langzame start, en heeft nog steeds weinig SEPA-brede uptake. Het [SRTP \(SEPA Request-To-Pay\) Rulebook](#) is ondertussen wel meer volwaardig maar er is nog geen Europese speler of samenwerking

die een duw in de goede richting gaat geven aan het SRTP-ecosysteem. Mogelijk zal de groei van het gebruik van QR-codes in een online en fysieke POS een driver worden, maar de impact is lastig te voorspellen. Wij zullen in 2024 dit onderwerp nauwgezet volgen omdat de impact mogelijk snel groter kan worden.

Voor wat betreft de Overstapservice, zullen wij ons in 2024 richten op de invoering van de nieuwe evaluatie-opzet en zetten we het project 'herziene rapportage OVS' voort. In 2024 volgen de eerste resultaten hiervan en op basis van onderzoek bepalen we samen met de leden eventuele vervolgacties.

De invoering van ISO 20022 voor SEPA-transacties heeft ook bepaald dat de aandacht óók in 2024 zal liggen bij de coördinatierol van de Betaalvereniging aangezien banken in de basis individueel de communicatie naar de markt verzorgen. Het streven ligt op gemeenschappelijke communicatie over het uitfasen van oude versies van deze standaard.

De Betaalvereniging draagt bij aan het waarborgen en verder stimuleren van een maatschappelijk efficiënt betalingsverkeer door ...

... de gezamenlijke afspraken over contactloos betalen met de betaalpas en de smartphone, Retourpinnen en de onderliggende infrastructuur voor het pinnen te coördineren en te registreren;

... het coördineren de onderlinge samenhang in het handelen van betrokken actoren over het project Debit Card Acceptatie (DCA), ook wat betreft de communicatie over de veranderingen zorgen we door afstemming voor helderheid voor alle betrokkenen.

... te faciliteren om EMV contactloos in het OV landelijk uit te rollen. Partijen faciliteren zodat zij verdere besluiten kunnen nemen over een eventuele landelijke uitrol;

... zich in te spannen om het online aankoop- betalings- en identificatieproces qua gebruikerservaring zo naadloos als mogelijk te doen verlopen;

... het soepel overstappen van betaalrekening met de door gebruikers goed gewaardeerde Overstapservice verder te verbeteren door het blijven optimaliseren van het gebruiksgemak; o.a. door digitalisering van het aanvraagproces en het informeren van een betaler bij het invoeren van de betaalopdracht dat de begunstigde een andere bankrekening heeft;

... de sector brede inzet op standaardisatieonderwerpen bepalen. Deelnemen aan standaardisatie-initiatieven die van sectoraal van belang zijn, en op de hoogte zijn van aanverwante dossiers. Dit via het volgen van – en wanneer voor onze leden relevant, deelnemen en/of inhoudelijk bijdragen aan – Nederlandse, Europese en internationale standaardisatie in het betalingsverkeer, voor zowel de girale als de cardbetalingen. Actieve participatie in – en/of bijdrage leveren aan – het NEN, de PCI SSC, ISO/TC 68, de SWIFT Usergroup NL. Volgen van ontwikkelingen in ISO/TC 307;

... met de sector te werken aan betere toonbankacceptatie van buitenlandse debitcards.

Veiligheid

Veiligheid is essentieel voor een goed functionerend elektronisch betalingsverkeer. De sector investeert continu in maatregelen om de veiligheid daarvan te borgen, zowel gezamenlijk als individueel. Hierdoor wordt fraude zoveel mogelijk beperkt, waardoor de samenleving vertrouwen houdt in het elektronisch betalingsverkeer. De veiligheid van het betalingsverkeer in Nederland is in Europees perspectief hoog. Voor betaaldienstverleners is de uitdaging om een juiste balans te vinden tussen de gebruikersvriendelijkheid van de betaaltoepassing voor de klant en de veiligheid ervan. Het primaat voor het organiseren van de veiligheid van het betalingsverkeer ligt bij de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB). Wanneer niet-bancaire betaaldienstverleners betrokken zijn bij de samenwerking rond veiligheid van het betalingsverkeer, speelt de Betaalvereniging ook een grote rol.

Samen met de NVB voert de Betaalvereniging regie in de betaalketen zodat partijen optimaal profiteren van elkaars kennis en ervaring op het gebied van veiligheid en fraudepreventie. Hierbij werken wij met onze leden intensief samen. Dat doen wij ook met verschillende overheidsinstanties. Een dergelijke publiek-private nationale samenwerking is uniek in Europa.

Het belang van cybersecurity en –resilience blijft groot

Cybersecurity en -resilience zijn voor de Betaalvereniging en haar leden alleen maar belangrijker geworden en dat zal de komende jaren zeker niet veranderen. Dit hangt samen met de groeiende afhankelijkheid van (veilige) digitale dienstverlening voor klanten van banken en andere betaaldienstverleners en de langer en complexer wordende betaalketens met steeds meer niet-bancaire partijen, in combinatie met de veel kortere transactietijden (bijvoorbeeld als gevolg van Instant Payments). Onze leden proberen hun digitale weerbaarheid en veerkracht te verhogen en de beschikbaarheid van hun diensten en achterliggende vitale bedrijfsprocessen te optimaliseren. Dat doen zij door cybersecurity, bedrijfscontinuïteit- en crisismanagement met elkaar te combineren en met een helikopterview naar de organisatie- en ketenweerbaarheid te kijken, cyberrisico's in kaart te brengen en mitigerende maatregelen te treffen. Ook samenwerking tussen partijen is hierbij essentieel.

Om criminelen een stap voor te blijven, investeren onze leden continu in de veiligheid en beschikbaarheid van het elektronische betalingsverkeer. Met het oog op de verdere digitalisering van het betaallandschap is het van groot belang dat de maatschappij in het algemeen en de klanten in het bijzonder kunnen blijven vertrouwen op een veilige (en betrouwbare) online dienstverlening. Omdat ook de mens een belangrijke schakel in de betaalketen is, blijft consumentenvoorlichting voor de komende jaren dan ook een cruciaal speerpunt met als doel het publiek te waarschuwen tegen misbruik en weerbaar te maken tegen opleidingspraktijken.

Samenwerking en kennisdelen is de sleutel voor succes

De goede onderling samenwerking en het delen van kennis en informatie op het gebied van incidenten, kwetsbaarheden, risico's en dreigingen, fraudebeperking, fraudetrends en best practices tussen binnen- en buitenlandse financiële instellingen, cybersecuritybedrijven, andere vitale sectoren en overheidsinstanties werpen hun vruchten af, en spelen een belangrijke rol bij het continueren van het doel een zo laag mogelijk fraudeniveau te realiseren. De komende jaren blijft de Betaalvereniging zich onverminderd voor deze samenwerking inzetten.

In dat kader heeft de Betaalvereniging in samenwerking met het Digital Trust Centre⁷ het Payments Institutions-ISAC⁸ opgezet. Dit PI-ISAC is een overlegplatform voor niet-bancaire betaalinstanties, waarbinnen zij kennis en incidenten met elkaar delen en leren van elkaars ervaringen. Voor aanbieders van nieuwe, innovatieve betaaldiensten heeft de Betaalvereniging een ander platform opgericht, het NPFF (New Payments Fraud Platform), met een vergelijkbare doelstelling als het PI-ISAC. Tot slot kan hier vermeld worden, dat de Betaalvereniging initiatiefnemer is om het uitwisselen van fraudeursinformatie tussen betaalinstanties mogelijk te maken. Bij dit initiatief zijn ook diverse publieke partijen betrokken.

De belangrijkste activiteiten die in 2024 zullen worden meegenomen in ons jaarplan ten aanzien van Veiligheid laten zich samenvatten in het organiseren van verbindingen, het verstrekken en delen van informatie en kennis via de platforms PI-ISAC en NPFF, het identificeren en vormgeven van samenwerking tussen instanties (Landelijk Meldpunt Internet Oplichting (LMIO)) en tenslotte het aansluiten van betaalinstanties met de maatschappelijke dialoog in de MOB Werkgroep Veiligheid (WGV) bewerkstelligen.

⁷ Het Digital Trust Center (DTC) is - uit de wens van de Tweede Kamer - in 2017 opgezet als programma bij het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. De missie van DTC is om haar doelgroep van 2 miljoen bedrijven in Nederland veilig digitaal te laten ondernemen en hun cyberweerbaarheid te verhogen.

⁸ <https://www.betalvereniging.nl/samenwerking/publiek-private-samenwerking/pi-isac/>

Samenvatting roadmap 2024 – 2026, thema ‘Veiligheid’

De Betaalvereniging draagt bij aan de hoge veiligheid van – en het lage fraudeniveau in – van het Nederlandse betalingsverkeer door ...

... het organiseren en voorzitten van de PI-ISAC- en NPFF-vergaderingen (informatie-uitwisseling voor en tussen betaalinstanties);

... zich daarnaast in te zetten voor samenwerking met het Digital Trust Center (DTC); en

... te zorgen voor informatie-uitwisseling tussen banken en andere ketenpartijen op het gebied van veiligheid, door het samenbrengen van betaalinstanties, schemes en banken.

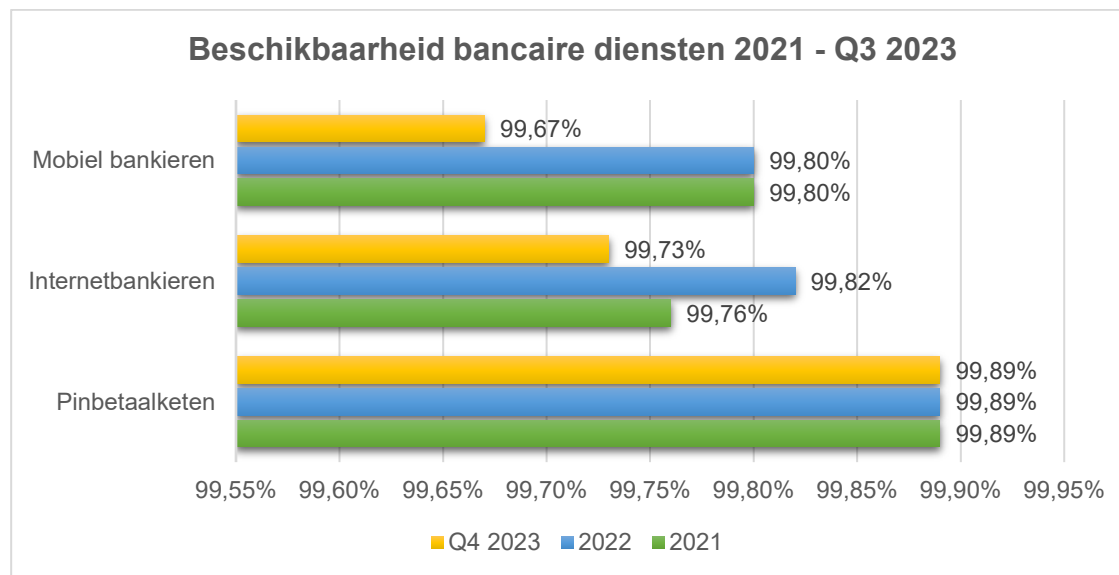

Betrouwbaarheid

Betalingsverkeer is een vitale infrastructuur die van essentieel belang is voor het dagelijks leven en het goed functioneren van de economie. Voor verschillende betaaldiensten (pinnen, internetbankieren, mobiel bankieren, iDEAL, ...) worden verschillende infrastructuren gebruikt, die goeddeels onafhankelijk van elkaar functioneren. De Betaalvereniging bewaakt de stabiliteit van de verschillende betaalketens en neemt waar nodig actie richting de partijen die een verstoring in deze ketens veroorzaken.

Weinig incidenten; beschikbaarheid blijft hoog

Het elektronisch betalingsverkeer in Nederland, waaronder pinnen, betalen via internetbankieren, mobiele bankapps en iDEAL, kent een zeer hoge beschikbaarheid. Er doen zich weinig noemenswaardige incidenten voor. De sector en overige belanghebbenden blijven zich desondanks voor verdere verbeteringen inzetten.

Afbeelding 1: Beschikbaarheid bancaire diensten 2021 – Q3 2023, data Betaalvereniging.

Sinds 2016 gelden er (als enige land in de EU) in Nederland nationale wettelijke beschikbaarheidsnormen voor het massale girale betalingsverkeer. iDEAL- en pinbetalingen vallen onder de zogenoemde ‘tijdskritische betalingen’. Daarvoor geldt dat deze ten minste moeten voldoen aan een beschikbaarheidsnorm van 99,88% (gemeten over een 3-maandsperiode) tijdens het ‘hoge vraagtijdstip’ (voor pinnen 06:00 -00:30 uur, en voor iDEAL: 06:30 – 01:00 uur) en 98,5% daarbuiten.

Lange(re) en complexe(re) betaalketens

Betaalketens worden langer en meer gefragmenteerd, onder andere dankzij de komst van nieuwe partijen. Veel (elektronische) betaaldiensten worden daardoor afhankelijker van de goede werking van alle schakels in de verschillende ketens. Ook verstoringen in de dienstverlening van telecombedrijven of energiemaatschappijen hebben direct gevolgen voor de aangeboden betaaldiensten. Voor een storingsvrij betalingsverkeer dienen alle systemen die deel uitmaken van een betaalketen aan de hoogst mogelijke beschikbaarheidseisen te voldoen. Als de betaalketen steeds meer een aaneenschakeling van afzonderlijke partijen wordt, is het lastiger om goed inzicht te hebben in hoe de verantwoordelijkheden onderling zijn belegd. Het voorkomen van verstoringen in de betaalketens wordt gecompliceerder naarmate kernprocessen door meerdere derde partijen worden uitgevoerd, of wanneer betaaldienstverleners betaal(verwerking)processen uitbesteden aan derde partijen. Dat kunnen bijvoorbeeld grote transactieverwerkers zijn, die voor meerdere betaaldienstverleners transacties verwerken. Maar het kunnen ook partijen zijn, die zogenaamde wasstraat-diensten leveren om DDoS-aanvallen op te vangen. Deze derde partijen kunnen onvermoede spofs (‘single points of failure’) in de betaalketens vormen.

Daarnaast kan meer fragmentatie in de betaalketens leiden tot verminderde (kosten)efficiëntie. Het in Nederland bereikte efficiëntieniveau in het (elektronische) betalingsverkeer dient te worden geborgd. Ook kan toegenomen fragmentatie in de ketens informatie over betaaltransacties en het betaalgedrag van betaaldienstgebruikers versnipperen. Dat maakt transactiemonitoring, fraudepreventie en -detectie complexer, en dus ook duurder.

Het bovenstaande maakt een goede samenwerking tussen de schakels in de ketens noodzakelijk. Echter, gevestigde overlegstructuren, kennis en netwerken, eroderen, mede als gevolg van het afslanken van personeelsbestanden van traditionele betaaldienstverleners (banken). Daarmee neemt het belang dat de Betaalvereniging een goede ketenregie voert, toe. Ook maakt het onze rol van kennisinstituut en platform voor ontmoeting met onze leden, tussen onze leden, onze stakeholders en andere partijen die deel uitmaken van de betaalketen, belangrijker. Wij zullen onze ketenregie-werkzaamheden waar mogelijk intensiveren om de negatieve aspecten van fragmentatie zo veel als mogelijk te voorkomen.

CONNECT voor het melden van storingen en onderhoud in de betaalketen

Helaas kan nooit volledig worden uitgesloten dat er zich zo nu en dan toch een (lokale) storing voordoet. Om de gevolgen daarvan zo klein mogelijk te houden, heeft de Betaalvereniging enkele jaren geleden het meld- en informatiesysteem CONNECT opgezet, dat zowel voor het melden van verstoringen in het cards domein als voor verstoringen in het girale domein wordt gebruikt.

Via CONNECT kunnen ketenpartijen (waaronder banken, transactieverwerkers, leveranciers van betaalinfrastructuur en toonbankinstellingen) elkaar informeren over verstoringen, maar ook over geplande onderhoudsactiviteiten. Dankzij meldingen in CONNECT kan een verstoring sneller worden gecommuniceerd, gelokaliseerd en opgelost. Daarnaast wordt de markt eenduidig geïnformeerd over de aard en de duur van de verstoring. Tenslotte kunnen marktpartijen bij onderhoudsactiviteiten hun plannen beter op elkaar afstemmen.

Uitdaging voor de komende jaren is om nieuwe partijen te bewegen ook deel te nemen aan CONNECT. Met de invoering van Instant Payments is het belang van CONNECT als interbancair communicatiekanaal, ook in de girale dienstverlening, voor het direct en algemeen kunnen uitwisselen van afwijkingen in de operationele verwerking, toegenomen.

Inzicht in beschikbaarheid online bankieren

De Betaalvereniging verzamelt periodiek informatie van de banken over de historische beschikbaarheid van hun systemen voor pinnen, internet- en mobiel bankieren en publiceert op maandelijks basis per bank de beschikbaarheden van de laatste 13 maanden. Daarmee wordt altijd maximale transparantie gegeven over de beschikbaarheden van de diverse betaalproducten.

Digitale Terugvalopties pininfrastructuur

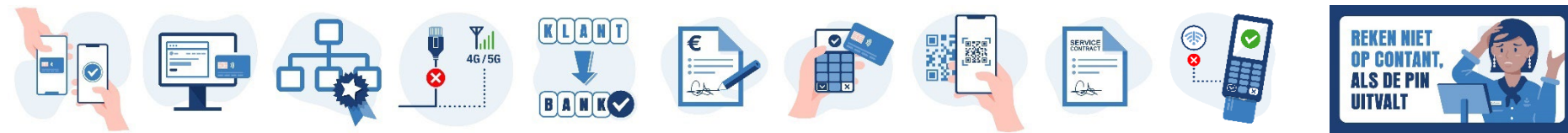
De betrouwbaarheid van het pinbetalingsverkeer in Nederland is hoog. Toch komt het incidenteel voor dat er verstoringen zijn waardoor pinnen tijdelijk even niet beschikbaar is. Om dan te kunnen afrekenen is contant geld nog steeds de belangrijkste terugvalmogelijkheid. Echter het gebruik van contant geld neemt steeds meer af, er zijn steeds meer mensen die weinig of geen contant geld op zak hebben. Als zich dan een storing voordoet in de pininfrastructuur, is contant geen terugvaloptie meer.

Op 7 april 2022 hebben 23 partijen, waaronder Betaalvereniging Nederland, het Convenant Contant ondertekend. In dit convenant zijn afspraken gemaakt over het waarborgen van contant geld als betaalmiddel in Nederland. Convenantpartijen hebben aangegeven dat het wenselijk is dat er, gezien de toenemende afhankelijkheid van pinbetalingen, adequate elektronische terugvalopties zijn.

In dat kader is de Betaalvereniging gestart met het project “Digitale Terugvalopties Pininfrastructuur”. In de zomer van 2022 heeft de Betaalvereniging een onderzoek laten uitvoeren onder ruim 450 winkeliers. Hieruit kwam naar voren dat kleinschalige winkels met het betaalverzoek/Tikkie en de girale overboeking al

alternatieven hebben en gebruiken in het geval de pininfrastructuur niet goed functioneert. Voor grootschalige winkels en evenementen zijn deze opties minder bruikbaar. Het is aan de markt om te bepalen of ook voor deze groep ondernemers oplossingen zoals de uitgestelde pinbetaling en de QR-code ontwikkeld en aangeboden gaan worden.

In 2023 is gestart met een communicatiecampagne om ondernemers bewust te maken van het feit dat contant geld niet altijd meer een geschikt alternatief is bij een pinstoring en dat ze na moeten denken welke oplossing zij willen aanbieden. De pagina's op pin.nl die betrekking hebben op het onderwerp pinstoringen zijn geactualiseerd. Er staat een overzicht van de verschillende terugvalopties en ondernemers kunnen aan de hand van een vragenlijst vaststellen [welke oplossingen](#) voor hen het meest geschikt zijn.

Deze campagne krijgt in 2024 een vervolg. Met retail branches zijn afspraken gemaakt hoe de boodschap in 2024 verder onder de aandacht gebracht kan worden van de ondernemers.

Voor ons Jaarplan 2024 betekent het project Digitale Terugvalopties met name acties die betrekking hebben op het coördineren van de uitrol van de uitgestelde pinbetaling, het parallel stimuleren en initiëren van het gebruik van QR-codes en het monitoren van overige alternatieven. Alle activiteiten rondom betrouwbaarheid blijven ook voor 2024 van belang en staan daarom weer prominent op ons Jaarplan.

Samenvatting roadmap 2024 – 2026, thema ‘Betrouwbaarheid’

Dat het elektronisch betalingsverkeer in Nederland een zeer hoge beschikbaarheid kent, is geen reden om achterover te leunen. Daarom blijft de Betaalvereniging ...

... zich, tezamen met de sector en overige belanghebbenden, voor verdere verbeteringen voor stabiliteit in het betalingsverkeer inzetten;

... de stabiliteit van de – steeds langer en complexer wordende – betaalketens bewaken en neemt waar nodig actie richting de partijen die een verstoring daarin veroorzaken;

... samen met de banken doorgaan met het geven van inzicht in de realtime en historische beschikbaarheid van internetbankieren en mobiele bankapps;

... haar inspanningen te intensiveren voor het voeren van een goede ketenregie. Dat wordt, vanwege langere, complexere (meer gefragmenteerde) betaalketens, steeds belangrijker.

Toegankelijkheid

Zorgen dat mensen in een kwetsbare positie zelfstandig gebruik kunnen blijven maken van het digitale betalingsverkeer

De [DNB Bereikbaarheidsmonitor 2021](#) liet zien dat de meeste consumenten de toegankelijkheid van betaaldiensten positief waarderen en tevredener zijn dan een paar jaar geleden, maar ook dat mensen uit diverse kwetsbare groepen de toegankelijkheid significant gemiddeld lager waarderen en juist een achteruitgang ervaren⁹. De resultaten van een verdiepend [DNB-onderzoek](#)¹⁰ (januari 2023) wees erop dat één op de zes Nederlanders moeite heeft met dagelijkse bankzaken. De sector heeft deze signalen opgepakt en beloofd meer hulp te bieden, individueel en collectief. Het met bestuurlijk commitment in 2023 gestarte [programma Toegankelijk Bankieren](#) brengt deze activiteiten samen.

Doel is dat zoveel mogelijk bankklanten hun dagelijkse betalingen en bankzaken zelf kunnen regelen. Daarbij moeten zij ook de juiste informatie en de vele vormen van ondersteuning makkelijk en snel kunnen vinden. DNB zat in 2026 aan de hand van onder meer twee indicatoren het succes van het programma meten: meer mensen dan in 2021 moeten zelfstandig hun bankzaken kunnen uitvoeren en de algemene tevredenheid bij mensen in een kwetsbare positie over dagelijkse bankzaken moet verbeterd zijn.

Het programma bestaat uit vijf werkstromen en wordt uitgevoerd door de vier grotere banken, NVB en/of Betaalvereniging Nederland:

- Toegankelijkheidsroute (NVB en de Betaalvereniging);
- Bankinformatiepunten (NVB en de Betaalvereniging);
- Telefonische ondersteuning (NVB en de Betaalvereniging);
- Educatie/hulpmiddelen (NVB en de Betaalvereniging); en
- Toegankelijke websites, apps en inclusieve producten (de Betaalvereniging).

Begin 2024 is de programmawebsite gelanceerd, www.bankinformatiepunt.nl. Deze website vormt de spil van het programma: alle relevante informatie komt hierop te staan, zowel uitleg als mogelijkheden voor extra hulp. Voor mensen die niet in staat zijn de website te bezoeken, te lezen of begrijpen wordt een netwerk gecreëerd om hen bij te staan. Zo is er telefonische hulp via de DigiHulplijn (0800-1508), persoonlijke hulp via bankinformatiepunten in bibliotheken (pilot 2.0 in 2024, evaluatie en plannen voor vervolgstappen) en zijn er tal van interbancaire voorlichtingsbijeenkomsten in het land. Verder ontwikkelen en distribueren we hulpmiddelen om stapjes in de digitale bankwereld te zetten.

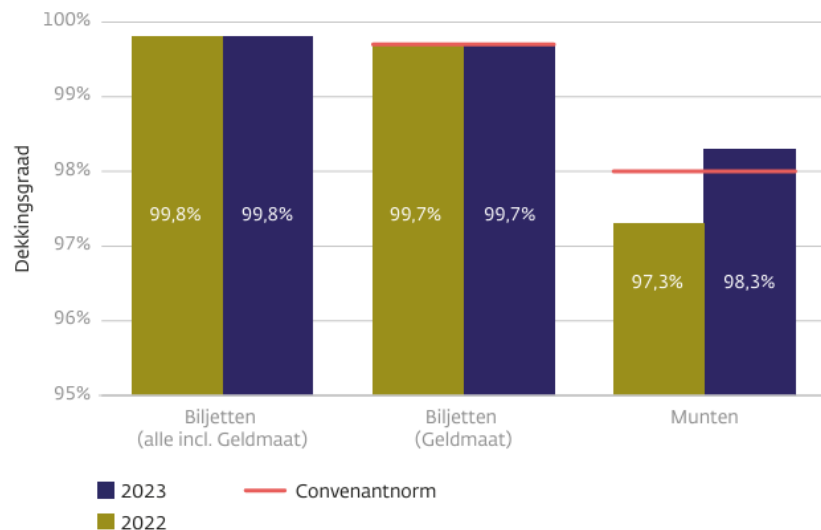
Vanuit de Betaalvereniging wordt ook gewerkt aan de implementatie en impact van de European Accessibility Act (EAA, in Nederland ‘de toegankelijkheidsvoorschriften producten diensten’) via een *dedicated* Taskforce (TFEAA). Binnen deze taskforce bespreken de leden de wettelijke eisen om te komen tot de juiste interpretatie daarvan. Vervolgens worden bepaalde onduidelijkheden nader onderzocht of worden voorgelegd aan experts of toezichthouders zoals de AFM. Inzet voor 2024 zal o.a. liggen op het formeren van een separate juridische Expertgroep. Met de AFM spreekt de Taskforce over rapportage, non-

⁹ DNB Visie op Betalen 2022-2025

¹⁰ https://www.dnb.nl/media/twyi3pla/impact-digitalisering_nl_web.pdf

conformiteit en de meldplicht. Verder wordt de impact van de EAA-eisen op betaalautomaten zorgvuldig geanalyseerd, besproken en geïnformeerd aan direct betrokken partijen en afgestemd hoe de Betaalvereniging hierbij een rol kan spelen in het stroomlijnen van eventuele acties. Ook worden bijvoorbeeld Currence (iDEAL wordt immers ook geraakt door de EAA) en betaalinstanties meegenomen in de informatievoorziening.

Contant geld blijft nog steeds goed bereikbaar

Afbeelding 2: Dekking geldopname automaten, DNB, Bereikbaarheidsmonitor Ondernemers en Geldautomaten 2023

Het afnemende gebruik van contant geld heeft ertoe geleid dat het aantal geldautomaten van banken sinds 2008 geleidelijk daalt. Het aantal bankkantoren met kasfunctie is eveneens geminimaliseerd. Desondanks blijkt uit de 'MOB Bereikbaarheidsmonitor Ondernemers en Geldautomaten 2023'¹¹ dat - net als in 2022 - vrijwel alle inwoners (**99,8%**) een geldautomaat voor het opnemen van bankbiljetten tot hun beschikking hebben binnen een straal van 5 kilometer van hun woning. De dekking van automaten met spraakondersteuning - voor mensen met een visuele beperking - is opnieuw toegenomen, namelijk van 94,9% naar **97,5%**. Hiermee wordt goed ingespeeld op de groeiende behoefte van mensen in een kwetsbare positie.

Ongeveer **94,8%** van alle Nederlanders heeft binnen een afstand van 5 kilometer hemelsbreed een fysiek contactpunt van één van de grootbanken binnen bereik. Hieronder vallen alle fysieke locaties van banken, inclusief service- en informatiepunten waar slechts een deel van de bancaire dienstverlening wordt aangeboden¹².

¹¹ <https://www.dnb.nl/media/hsgbbp5n/bereikbaarheidsmonitor-ondernemers-en-geldautomaten-2023.pdf>

¹² idem

Afbeelding 3: 'Stippenkaart' banklocaties. Uit Bereikbaarheidsmonitor Ondernemers en Geldautomaten 2023, DNB.

Geldmaatautomaten gemeengoed

Ook in 2023 heeft Geldmaat de uitrol van haar geldautomatenpark voortgezet. Feit is dat er nog minder contant geld werd gebruikt dan in 2022 en het gebruik van de geldautomaten eveneens af is genomen. Ook is Geldmaat begonnen met het vernieuwen van haar automatenpark, door bijvoorbeeld Geldmaatwinkels te openen in steden en door traditionele geldautomaten te vervangen door minder storingsgevoelige automaten of door automaten die voldoen aan de nieuwe toegankelijkheidseisen van de EAA.

Een betaalrekening voor iedereen

Iedere volwassene moet een eigen betaalrekening hebben om mee te kunnen doen in de maatschappij. Om uiteenlopende redenen kan niet iedereen een reguliere rekening openen. Het recht op een basisbetaalrekening -een rekening met basis functionaliteiten- is voor veel consumenten wettelijk geregeld. Voor wie onder de uitzonderingsgronden valt en meerderjarig is bieden vijf banken onder een Convenant een basisbankrekening aan. Voor personen die hun eigen financiën (tijdelijk) niet kunnen beheren zijn er beheer- en leefgeldrekeningen. Het betreft een complex speelveld. Denk onder meer aan personen met een schuldenproblematiek, verstandelijk beperkten, of personen die niet vanzelfsprekend aan de identificatieplicht kunnen voldoen omdat zij in een Penitentiare Inrichting zitten.

De weg naar de aanvraag van het juiste type rekening kan beter. Vanuit diverse hoeken komt (indirect) de vraag om helderheid welk type betaalrekening iemand kan aanvragen. De Betaalvereniging en de Convenant banken werken voor en achter de schermen aan diverse verbeteringen. In 2024 wordt dit goed zichtbaar op www.basisbankrekening.nl. We zullen op deze website ook informatie geven over ander type rekeningen. Wanneer personen direct de juiste aanvraagroute starten, zullen de wachttijden verder terug worden gebracht is de verwachting. Daarnaast loopt een actie om het aanvraagformulier van de basisbankrekening te optimaliseren en nemen we het proces van vastgelopen aanvragen onder de loep.

De Betaalvereniging is ook breder het aanspreekpunt voor vragen rond het kunnen openen van een betaalrekening. Specifieke vraagstukken komen veelal vanuit de overheid, vaak met een zekere urgentie, zonder dat deze thema's van tevoren kunnen worden voorzien. Bij dergelijke vraagstukken blijven we vanzelfsprekend ook de komende jaren verbinden tussen stakeholders en onze leden en pakken we waar nodig een coördinerende rol. In 2024 verwachten wij inzet van de Betaalvereniging vooral op de volgende punten:

- Vanwege een forse toename van personen die recht hebben op repatriëring bij acute noodsituaties kwam van het ministerie van SZW de vraag om mee te denken over een oplossing om giraal leefgeld uit te keren;
- De rechterlijk macht wil duidelijkheid over het al dan niet mogen toestaan van het openen van een beheer- en leefgeldrekening bij andere betaaldienstverleners dan banken.

De Betaalvereniging is en blijft het aanspreekpunt indien operationeel nadere interbancaire afspraken nodig zijn.

Optimalisering van de g-rekening¹³

In 2020 heeft het toenmalig kabinet het “aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten”. Het verplicht stellen van een g-rekening voor uitzendondernemingen behoorde tot de set met aanbevelingen, ondanks dat bekend is dat een verplichte g-rekening om uitvoeringstechnische redenen voor alle gecertificeerde uitzendondernemingen op dat moment niet haalbaar was.

¹³ Een g-rekening is een geblokkeerde bankrekening waarmee alleen loonheffingen en/of de btw kunnen worden betaald aan de Belastingdienst.

In opvolging op het advies van de commissie Roemer, is vanuit de Belastingdienst een grondige verkenning naar de verplichte g-rekening voor uitzendondernemingen gestart. De verkenner stelt aanbevelingen op die voortvloeien uit de conclusies van diverse overleggen met g-rekening aanbiedende banken, de Betaalvereniging en vertegenwoordigers van de uitzendondernemingen. Aan de zijde van de banken en Belastingdienst zijn er voorstellen uitgekomen voor een vereenvoudiging van de werkprocessen van de g-rekening en optimalisering van het berichtenverkeer met de Belastingdienst.

De minister van SZW heeft het wetsvoorstel toelating terbeschikkingstelling van arbeidskrachten in oktober 2023 ingediend bij de Tweede Kamer. Het rapport van de verkenning zal naar verwachting in de eerste helft van 2024 worden gefinaliseerd. De Betaalvereniging zal tot het einde betrokken blijven bij de inhoud van het rapport. Daarna zal politieke besluitvorming plaatsvinden over het rapport en de daaruit voortvloeiende regelgeving.

De verplichting tot het houden van een g-rekening door uitzendondernemingen zal niet eerder gaan gelden dan het nieuwe toelatingsstelsel voor ter beschikking stellen van arbeid. Het nieuwe toelatingsstelsel zal naar verwachting per 1 januari 2026 gaan gelden. Wij coördineren de reactie van onze leden op de consultatie van de nieuwe regelgeving en de projectorganisatie van de uitwerking van de voorstellen.

Betaalrekening voor vluchteling uit Oekraïne

De mogelijkheid een rekening te openen door Oekraïners in Nederland was begin 2022 bij banken nog geen vanzelfsprekendheid. De Betaalvereniging coördineerde samen met de NVB de uitgifte van betaalrekeningen aan deze groep vluchtelingen, met als resultaat dat alle meerderjarigen uit deze doelgroep een Nederlandse rekening konden aanvragen. Met banken en de toezichthouder zijn duidelijke randvoorwaarden opgesteld en afspraken gemaakt.

Met het voortduren van de oorlog kan het wenselijk zijn om bepaalde tijdelijke afspraken te vervangen door meer structurele oplossingen. Een voorbeeld is het door bepaalde banken accepteren van een cyrilisch identiteitsbewijs in combinatie met een Certificaat van Identiteitsvaststelling bij de aanvraag van een rekening. De acceptatie van deze combinatie van documenten is uniek. Door een recente beleidswijziging van de Oekraïense ambassade in Den Haag worden deze certificaten sinds medio 2023 minder vaak afgegeven, waardoor de drempel om een rekening aan te vragen voor vluchtelingen met een cyrilisch ID fors is verhoogd.

Om het gebruik van meer toekomst bestendige processen te stimuleren en de hoge acceptatiegraad van meerderjarige vluchtelingen uit Oekraïne te behouden, zien we graag een bredere verstrekking van het O-document door de Nederlandse overheid. Dit Nederlandse identiteitsdocument is specifiek voor de vluchtelingen uit Oekraïne ontwikkeld. De Betaalvereniging en NVB hebben bij de overheid een oproep gedaan om het O-document te verstrekken aan meer subgroepen binnen de doelgroep. In 2024 zal duidelijk worden of de IND aan dit verzoek mag voldoen.

Ondanks het voortduren van de oorlog zijn er steeds meer vluchtelingen uit Oekraïne die Nederland weer verlaten. Met de toezichthouder zijn afspraken gemaakt over de diverse elementen die van belang zijn bij het afscheid kunnen nemen van de klant wanneer deze niet zelf de rekening opzegt. Zodra dit op grotere schaal gaat plaatsvinden staat de Betaalvereniging klaar. Wij zullen signalen van de betaaldienstverleners bespreken met onze leden en de beleidsmakers van de diverse organisaties waarmee eerdere resultaten zijn geboekt.

De gestroomlijnde processen en gemaakte afspraken zijn grotendeels gekoppeld aan de Europese Beschermingsrichtlijn UB 2022/382. De tijdelijke bescherming in de EU kan worden verlengd tot uiterlijk 4 maart 2025. De Betaalvereniging en NVB blijven daarom in nauw contact met de DG Oekraïense Ontheemden, om de ontwikkelingen op dit vlak te volgen en tijdig vast te stellen of de huidige afspraken kunnen worden verlengd of nadere afspraken nodig zijn.

Vanuit het speerpunt Toegankelijkheid hebben wij voor ons jaarplan 2024 een aantal concrete vertaalslagen gemaakt die op onze activiteitenagenda staan. Wij richten ons op het bepalen van een gedeeld beeld van de wetgeving rondom de European Accessibility Act (EAA) en de 'implementatiewet toegankelijkheidseisen producten en diensten', door grip te krijgen op wat 'moet' en 'kan' om aan deze wetten te voldoen. In onze taskforce EAA (TFEAA) en juridische sub werkgroep wordt hier de discussie over gevoerd en de benodigde acties uitgezet en opgevolgd. Daarnaast schakelen we tijdig met toezichthouder(s) over ervaringen sector en signaleren onduidelijkheden richting toezichthouder(s).

De verdere uitvoering van het commitment t.a.v. Toegankelijkheid vergt een intensieve coördinatie vanuit de Betaalvereniging. In afstemming met de NVB realiseren we projectdoelen door intensieve inzet van kennis en resources van de Betaalvereniging. Het project behelst de realisatie van de toegankelijkheidsroute, bankinformatiepunten, telefonische ondersteuning, educatie/hulpmiddelen en toegankelijke websites, apps en inclusieve producten.

In het verlengde van het Convenant Contant is wetgeving aangekondigd over de inrichting van de contant geld infrastructuur en toegankelijkheid van contant geld-diensten. De Betaalvereniging coördineert in dit proces de dialoog tussen aanbieders en de wetgever op aspecten waar gemeenschappelijke belangen zijn onderkend en zal reageren op de wetsvoorstellen.

Beheer- en leefgeldrekeningen zijn momenteel zeer actueel, waarbij de sector (hulpverlening en bewindvoerders) verzoekt om (meer) coördinatie en uniformiteit. De Betaalvereniging pakt hierin haar rol. In het verlengde van het Convenant Basisbankrekening is ook de uitbreiding van G-rekeningen recent weer in beeld gekomen in verband met een betere bescherming van arbeidsmigranten. Op basis van een onderzoek vanuit het Ministerie van Financiën zullen activiteiten in 2024 hieromtrent liggen bij de interbancaire coördinatie. Hier volgen we de verkenning op - in opdracht van de Belastingdienst - naar de mogelijkheden tot verplichtstelling van een G-rekening bij gecertificeerde uitzendondernemingen.

Tenslotte blijft de Betaalvereniging het aanspreekpunt indien operationeel nadere interbancaire afspraken nodig zijn voor wat betreft de uitgifte van betaalrekeningen aan vluchtelingen uit Oekraïne. Verder blijven betaalrekeningen voor specifieke doelgroepen (basisbankrekening/basisbetaalrekening (particulier en zakelijk), beheer- en leefgeldrekening) ook onze coördinerende verantwoordelijkheid.

Samenvatting roadmap 2024 – 2026, thema ‘Toegankelijkheid’

De Betaalvereniging wil bijdragen aan een toegankelijk betalingsverkeer door ...

... de ogen niet te sluiten dat de significante afname van het gebruik van contant geld de laatste jaren, tekenend is voor een geëvolueerde betaalomgeving. Less cash is inmiddels realiteit;

... het verenigen van de leden in een werkgroep die in gezamenlijkheid toegankelijkheid en inclusiviteit hoog op de agenda zet;

... voor en samen met de leden de impact van de European Accessibility Act te bepalen en de nodige acties te coördineren;

... de uitvoering van het bancaire commitment toegankelijkheid en vervolgtrajecten te coördineren;

... zich in te zetten om haar leden – voor zover zij niet in Geldmaat deelnemen – en stakeholders bij de Geldmaat-ontwikkelingen te betrekken;

... het continueren van de coördinatie van het wetgevingsproces contant geld;

... monitoring en coördinatie van nodige acties, met name het uitrollen van digitale alternatieven voor contant geld als fall back;

... ernaar te streven dat geld- en betaalautomaten en andere breed gebruikte elektronische betaaldiensten, websites en betaalproducten, voor zoveel als mogelijk mensen toegankelijk in gebruik zijn;

... door het beheer en het uitdragen van het Convenant over een pakket primaire betaaldiensten (Convenant Basisbankrekening) bij te dragen om de financial inclusion in Nederland hoog te houden. Dat betekent ook het aanspreekpunt blijven zijn over de uitgifte van betaalrekeningen aan vluchtelingen uit Oekraïne.

Interne organisatie

Wij willen graag dat onze leden zich bij ons thuis voelen. Wij willen hen goed bedienen, ontzorgen en vertegenwoordigen. Stakeholders moeten zich bij ons welkom en gehoord voelen. Wij kunnen onze activiteiten en doelen alleen op succesvol realiseren door goed samen te werken met onze leden en stakeholders ('samen sterk'). Daarom moeten wij een gedreven, relevante en verbindende organisatie zijn.

Met betrekking tot onze eigen organisatie en werkprocessen zijn wij kostenbewust en actief op zoek naar verdere efficiëntie. De diverse werkgroepen en andere overlegvormen waarin onze leden en stakeholders participeren, dienen qua aandachtsvelden en bezetting goed aan te sluiten bij de korte- en lange(re)termijndoelstellingen die wij samen met onze leden nastreven. De Betaalvereniging wil ook nieuwe (veelal niet-bancaire) betaaldienstverleners een passend platform te bieden.

Onze focus ligt op meer slagkracht, ten dienste van onze leden. Onze professionals leren continu, onder meer door gerichte persoonlijke ontwikkeling, en beschikken over actuele vakkennis, passende vaardigheden en ervaring en dragen onze missie proactief uit. Wij houden wij onze kennis van nieuwe technologieën die tot nieuwe concepten en toepassingen in het betalingsverkeer kunnen leiden up-to-date. Daarmee zijn wij in staat om ons steeds tijdig aan te passen aan de ontwikkelingen waarmee zowel onze leden, het betalingsverkeer en onze maatschappij te maken hebben.

Wij gaan de uitdaging graag aan om bij onze werkzaamheden de collectiviteit te overzien en te faciliteren, het voortouw te nemen op het proces, de dynamiek van onze verschillende leden te begrijpen, naar hen en onze stakeholders te luisteren en te zoeken naar de gemene deler. En dit alles in een betaalmarkt die flink in beweging is en de komende jaren zal blijven. Ons doel is dat onze leden en stakeholders over ons functioneren en onze gezamenlijk behaalde resultaten tevreden zijn en blijven. Gelet op de (hiervoor) aangegeven forse uitdagingen, het toenemende beroep dat leden op ons doen en het toenemende belang van stakeholdermanagement, ligt er voor ons de komende jaren een volle werkagenda. Alle zeilen zullen moeten worden bijgezet om onze missie ook de komende jaren samen met onze leden een goede invulling te geven, zodat het Nederlandse betalingsverkeer tot de top van Europa blijft behoren en blijft inspireren.

Verbindend en versterkend in betalingsverkeer

De bestaansreden van de Betaalvereniging ligt in het verbinden van aanbieders in het betalingsverkeer en het veld van betalingsverkeer stakeholders.

De Betaalvereniging werkt grotendeels 'hybride'; deels op kantoor en deels vanuit huis of andere locaties. Wij blijven ons inzetten om onze verbindende rol zo goed mogelijk uit te voeren. We faciliteren een digitale werkomgeving waarmee we plaats- en tijdonafhankelijk kunnen werken en dat sluit grotendeels aan op de werkwijzen van onze stakeholders en relaties.

Het betaallandschap is flink in beweging. Door in- en externe factoren. Hier gaan wij de uitdaging aan om ervoor te zorgen dat onze leden en stakeholders over ons functioneren en gezamenlijk behaalde resultaten tevreden zijn door ...

... ernaar te streven naar dat onze leden zich bij ons thuis en gehoord voelen en dat wij hen goed bedienen, ontzorgen en vertegenwoordigen (“samen sterk”);

... in de eigen organisatie en werkprocessen kostenbewust en actief op zoek te zijn naar verdere efficiëntie. De werkgroepen en andere overlegvormen waarin onze leden en stakeholders participeren, dienen qua aandachtsvelden en bezetting goed aan te sluiten bij de doelen die wij samen met onze leden nastreven;

... ervoor te zorgen dat de professionals van de Betaalvereniging continu leren, onder meer via gerichte persoonlijke ontwikkeling. Zij beschikken over actuele vakkennis, passende vaardigheden en ervaring en dragen dit proactief uit;

... ervoor te zorgen dat de Betaalvereniging ook buiten de landgrenzen haar toegevoegde waarde en successen exporteert;

... onze kennis van nieuwe technologieën als CBDC, crypto, blockchain, privacy, het Internet of Things (IoT), artificiële intelligentie, API's en biometrie up-to-date te houden en waar mogelijk te vergroten. Deze technologieën leiden immers tot nieuwe concepten en toepassingen, óók in het betalingsverkeer;

... ook via nieuwe vormen van interactie en andere manieren van verbinden onze toegevoegde waarde in te zetten;

... de collectiviteit te overzien en te faciliteren, het voortouw te nemen op het proces, de dynamiek van onze verschillende leden te begrijpen, naar onze leden en stakeholders te luisteren en te zoeken naar de gemene deler.